

ATEITIES VIZIJOS

ŽMONIŲ PERTEKLIAUS BELAUKIANT

"Dauginkti ir plėskiti" -- buvo Dievo įsakymas žmonėms arba... bent taip buvo manoma. Šiandien atrodo, kad tas tikslas jau ar bent greitai bus pasiektas ir klausima, kas gi toliau? Žmonija turi atominis ginklus, kuriais galėtų būti išnaikintas visas žmonių perteklius. Ji taip pat per paskutinį dešimtmetį išmoko pasigaminti tiek daug maisto, kad teoriškai pati išsimaitinti galėtų net jau dabar pertekusi gyven-tojais Indija. Atrodo, kad žmonijai gresia ne badas, bet greičiau techni-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

kos pažanga žadanti suardyti gamtos balansą, užtersdama vandenį ir orą. Skaičiuojama, kad apie 1990 metus į gatvę negalima bus išeiti be ... dujokaukės.

Vykdamas anksčiau nurodytą Dievo įsakymą, žmonių dauginimosi technika buvo apsupta moralės ir teisės nuostatais, skirtais prieauglio globai. Tam, pavyzdžiui, buvo būtina reikalingos šeimos ir jų neišskiriamumas. Nūdien net Italijoje yra įteisintos skyrybos, o Švedijoje nuo 1972 metų vedybas galima bus užbaigti taip, kaip jos buvo pradėtos: pranešimu registracijos įstaigai. Gimdymo kontrolė iš viso sumažina šeimų reikalingumą.

Savaime aišku, kad tokios galimybės apverčia visą nusistovėjusią tvarką aukštyne kojom ir sukelia nemažai nerimo. Visas žmonių gyvenimas turėtų būti kažkaip kitaip pertvarkytas. Juk jeigu šių metų pabaigoje turėjome visame žemės rutulyje apie 3,6 milijonus žmonių, tai per dešimt metų tas skaičius turėtų padidėti bent iki 4,3 milijonų. Vien JAV kur dabar gyvena apie 204 milijonai, 1979 metais gyventojų turėtų būti tarp 225 ir 250 milijonų. Tų milijonų sudėtyje bus žymiai didesnis procentas jaunų žmonių negu dabar. Didesnis procentas bus ir senjų, kurių gyvenimą prailgins medicinos pažanga.

Visa tai sakoma ne tam, kad pasakius kalėdų pamokslą, bet tik tam, kad primins, jog analizuodami dienos įvykius turime nepamiršti ir didelių permąnų šios ašarų pakalnės gyventojų elgesyje ir galvosenoje. Kokios gi artimiausios perspektyvos tarptautinėje politinėje dirvoje?

Jeigu neįvyks karas, ko visi tikisi, situacija ir toliau liks panaši: abi supervalstybės ir toliau ieškos susitarimų gali-

mybių, kad išlaikius savo dabartines pozicijas ir statusą. Didelę pažangą padarys paskutiniam kare nugalėtos valstybės: Japonija ir Vokietija, kurios varžysis dėl trečios vietos pasaulyje. Ypač Japonijai perspektyvos atrodo labai geros. Jos ūkis pajėgesnis už visos likusios Azijos kartu suėjus.

Grįžtant prie abiejų supervalstybių tenka pastebėti, kad abiem gresia pavojai iš vidaus. Rasinė integracija praktiškai pasirodė labai sunkiai įgyvendinamas dalykas. Už ją pasisako tie, kurių ji neliečia. Tuo tarpu mažiau pasiturtintieji baltieji, kurių gyvenimas dėl privalomos integracijos blogėja, jos kratosi. Taikinga išeitis čia nusimatyti tik tada, jei būtų pakeltas ne tik juodųjų, bet ir mažiau pasiturinčiųjų baltųjų pragyvenimo lygis, bet tai jau sunkiau padaryti. Už tat vidaus konfliktų galimybės yra nemažos.

Nepasitenkinimas esama tvarka yra didelis ir Sovietų Sąjungoje. Kininė grėsmė iš vienos pusės leidžia tikėtis didesnės laisvės visom Rytų ir Centro Europos pavergtom tautom. Iš kitos pusės grėsmė iš užsienio pačius rusus verčia laikytis didesnės drausmės, o didesnės laisvės visom Sovietijos tautom yra tikėtina tik tada, kada patys rusai jos daugiau gaus.

Daugiau atsilikusių tautų perspektyvos nėra labai šviesios. Jos visos turės pergyventi daug vidaus neramumų ir riaušių. Juo labiau, kad praraja tarp turtingų ir neturtingų tautų nemažės, bet didės.

Žodžiu, žmonija artimiausioje ateityje galės pasidžiaugti dideliais laimėjimais, be kartu atsisistos ir didžiausių pavojų slenkstyje. Nuvertinę Dievą, žmonės darosi į žvaigždes, jų išsidėtymas sekančiame dešimtmetyje žmonijai žada būti labai palankus.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos East Chicagos skyriaus naujoji valdyba, kurią sudaro vien moterys. Sėdi iš kairės: kultūros reikalams vadovė G. Markevičienė, išdininkė O. Juodvalkienė, pirmininkė I. Rimkūnienė, sekretorė D. Meškauskienė ir vicepirmininkė E. Pocienė. K. Pociaus nuotrauka

NAUJI VĖJAI E. CHICAGOS SKYRIAUS VEIKLOJE —
IŠRINKTA VIEN MOTERŲ VALDYBA

ALT S-gos East Chicagos skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyko 1969 m. gruodžio 13 d. vietos parapijos salėje. Narių susirinko gana gausiai ir pralenkė valdybos viltis.

Susirinkimui pirmininkavo Romualdas Nemickas, o sekretoriavo Algis Markevičius.

Metinę skyriaus veiklos apžvalgą padarė pirmininkas Antanas Juodvalkis ir išdininkas Juozas Bagdanskis. Iš pranešimų paaiškėjo, kad skyrius turėjo du sekmingus parengimus: geografinę Union Piere, Mich. ir rudens balių vietos parapijos salėje, o taip pat ir savybės išvyką į gamtą.

Sąjungos seime, New Yorke, skyriui atstovavo pirmininkas A. Juodvalkis ir kult. reikalų vadovė G. Markevičienė. Apie seimo darbus skyriaus nariai buvo informuoti specialiai tam reikalui sušauktame susirinkime.

Skyrius iš kuklių savo pajamų parėmė Sąjungos valdybą, parapiją, vietos ALTą, spaudą. Veikė Vasario 16 gimnazijos būrelis, kuriam vadovavo vicepirmininkas Stasys

Stulpinas. Vasario 16 gimnazijai, Vokietijoje, pasiūsta 96 dol.

Kartu su kitomis vietos organizacijomis skyrius suorganizavo prezidento Antano Smetonos mirties 25 metų paminėjimą. Valdyba dalyvavo ALTo veikloje ir atstovavo Lietuvių Fondo suvažiavime. Domėjo si spauda ir ją rėmė. Skyrius parodė gana gyvą veiklą ir vietos gyvenime užima vieną iš pirmiausių vietų.

Revizijos komisijos aktą perskaitė inž. Kęstutis Sidabras.

Šiais metais gana aštriai spaudoje iškilo moterų vaidmens klausimas visuomeniniame bei kultūriniame lietuvių gyvenime. Nominacijų komisija, įvertindama moterų įnašą į skyriaus veiklą bei jo gyvenimą, susirinkimui pristatė vien iš moterų sudarytą kandidatų sąrašą, kuri susirinkusieji entuziastingai patvirtino.

Naujoji valdyba parengė pasiskirstę taip: Irena Rimkūnienė -- pirmininkė; Elena Pocienė -- vicepirmininkė; Dalia Meškauskienė -- sekretorė; Ona Juodvalkienė -- išdininkė ir Genė Markevičienė -- narė kultūros reikalams.

[revizijos komisiją išrinkti: Juozas Bagdanskis,

Stasys Stulpinas ir Stasys Kalvaitis.

Į nominacijų komisiją prie skyriaus pirmininkės Irenos Rimkūnienės pririnkti inž. Kęstutis Sidabras ir Romualdas Nemickas.

AL Taryboje skyrių atstovauja visos valdybos narės ir dar pakviesti: K. Pocius, R. Nemickas ir A. Juodvalkis.

Sąjungos valdybos vardu kalbėjo vicepirmininkas Kazimieras Pocius. Savo žodyje pasidžiaugė buvusią gyva skyriaus veikla, tvarkingu ir tikslu atsiskaitymu su centru, nuolatiniu rūpesčiu spaudos reikalais ir jos rėmimu. Naujajai valdybai linkėjo sėkmingo darbo. Moterys, nors ir daug prisidėdavo prie skyriaus veiklos, bet vis likdavo vyrų šešėlyje, o dabar pačios išėjo į priekį ir ryžosi vadovauti skyriui. Žadėjo ne tik Sąjungos valdybos visokeriopą pagalbą, bet kvietė visus vieningai spiegtis apie naująją skyriaus valdybą ir jų pastangas remti.

Susirinkusieji gausiais plojimais pritarė K. Pociaus linkėjimams bei kvietimui vieningai dirbti lietuvišką darbą.

Uždarydamas susirinkimą pirmininkaujantis R. Nemickas padėkojo senajai valdybai už gražią veiklą, o naujai pa linkėjo gero vėjo.

Oficialiai susirinkimą uždarius, tolimesnės diskusijos ir pašnekesiai vyko prie kavos puoduko. Čia Jonas Rimkūnas, kaip ir kiekvienais metais, paskaitė savo humoristikos išpraėjusių metų veiklos ir žvilgtelėjimo į ateitį, vadovaujamą moterų. Visada jo humoristika yra įdomi ir gana taikli, bet nieko neužgaunanti. Geroje nuotaikoje, skambant sustartinėms ir solo bei duetams, kavutė užsitęsė iki vidurnakčio.

V. Noreikos nuotrauka

(aj)

IŠ VISO PASAULIO

• SOVIETAİ, tuo metu kai Helsinkyje derasi su amerikiečiais dėl apribojimo atominio ginklavimo, visas savo jėgas skiria klasikiniams apsiginklavimui, ypač įsistiprinimui jūrose. Sovietų laivynas šiuo metu turi apie 400 povandeninių laivų, iš kurių 40 yra varomi atominė energija ir gali statyti po vieną povandeninį laivą kas mėnesį. Amerikiečiai turi tik 170 povandeninių laivų, iš kurių 46 yra varomi atominė energija. Priešiamas ir prekybos laivynas. Jei 1950 metais sovietai turėjo 452 laivus, tai dabar jau turi 1,442 laivus. Vakariečiams kelia rūpestį milžinišku šuoliu sovietų laivyno augimas.

• GRAIKIJAI išstojus iš Europos Tarybos, kur dauguma narių reikalavo pašalinti "pulkinkų diktatūrą", Papadopoulos Graikijos parlamente pareiškė, kad Graikijos draugai Europos Taryboje tegu neapsigauna, nes jie pasmerkė ne Graikiją, o Europą, kuriai gresia anarchija. Graikijoje demokratija tebėra gyva ir ji kuriama Graikijos pro-senių demokratijos pavyzdžiu.

• VIETNAME amerikiečiams kariauti padeda 70,500 sąjungininkų karių, kurie tačiausudaro nemažą našą JAV išdui. Iš tų karių 50,000 yra pietų korejiečiai, 12,000 tai landiečiai, 8,000 australai ir 2,200 filipiniečiai inžinieriai civiliai. Tailandas davė savo karių tik gavęs iš JAV 1 milijono dolerių pagalbą, o 2,200 filipiniečių inžinierių Amerikai kainavo 38 milijonai dolerių.

• BERLYNO burmistras Schutz nutarė 1970 metais gegužės 1 prie gėdos mūro neberengti parodo. Priežastis: nenoras erzinti Ulbrichto.

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVICIUS

KALĖDINĖ DARBYMĖ

Laikotarpį nuo gruodžio 24 iki sausio 2 Australijoje mes vadiname Kalėdų atostogomis. Ir jau nuo "neatmenamų laikų" (nuo 1950 metų) lietuviai šį laikotarpį pavertę savotiška darbyme. Pradžią padarė jaunimas: sportininkai ir studentai. Pasinaudodami Kalėdų atostogomis, jie pradėjo organizuoti metinius susitikimus visos Australijos mastu. Sportininkai tai vadina metine Australijos lietuvių sporto švente, o studentai -- metiniu Australijos lietuvių studentų suvažiavimu. Tie jaunimo suvažiavimai vyksta nepertraukiamai. Kaitaliojasi tik vietovės, į kurias jie suplaukia. O vietovės parenkamos rotaciniu būdu: Adelaidė, Geelongas, Melbournas, Sydneyus. Sportininkai dabar planuoja padidinti vietovių skaičių ir vieną savo šventę (XXI) organizuoti Tasmanijos sostinėje, Hobarte. Tai turėtų įvykti ne per šias, o per kitas atostogas.

Pavyzdžiai patraukia. Neilgai trukus senimas pradėjo sekti jaunimą. Būdamas nerangesnis, senimas savo susitikimus, dabar žinomus Lietuvių Dienų vardu, rengia kas antri metai tuo pačiu laiku ir ta pačia rotacine tvarka. Tačiau iš vietovių senimas jau išjungė Geelongo lietuvių koloniją. Lietuvių Dienoms ji laikoma per maža, nes tada reikalinga didesnių salių koncertams, atitinkamų galerijų meno parodoms, erdvių patalpų iškilmingiems atidarymams, kurie pradėti sujungti su sporto šventės atidarymu ir tautinių šokių masiniais pasirodymais.

Išnaudodama senimo paliktą laisvą laiką, Australijos Lietuvių Katalikų Federacija tais metais, kai nerengiamos Lietuvių Dienos, pradeda rengti Lietuvių Katalikų Dienas, kurios šiemet vyksta Adelaidėje. Tos Dienos, tikrumoje, yra Katalikų Federacijos suvažiavimo praplėtimas, prijungiant prie jo religinės muzikos koncertą, jaunimo pasirodymą, parodą, pikniką ir balių.

Tokiu būdu ir šiemet per Kalėdų atostogas darbas verda trijose Australijos lietuvių kolonijose: Adelaidėje (Katalikų Dienos), Geelonge (Sporto Šventė), Melbourn (Studentų Suvažiavimas).

Didžiausia darbo ir rūpesčių našta tenka toms kolonijoms, kuriose vyksta vienos ar kitos rūšies metinė šventė. Nuo anų senų ir liesų metų išgyveno čia paprotys, kad suvažiuojančius svečius pas save priima (duoda pastogę ir maistą) vietos lietuviai. Nors tas paprotys užkrauna sunkią našta svečius priimančioms lietuviams ir atima iš jų betkokį poilsį, tačiau jis turi daug gerų pusių tarpusavimi pabūvimui, naujų pažinčių sudarymui ir t.t. Yra ir kita reikšminga smulkmena: Šiemet mes pas jus, kitamet jūs pas mus. Kaip tu man šiandien, taip aš tau rytoj...

Paskutiniu laiku šis paprotys pradeda po truputį braskėti. Kai kurie svečiai, norėdami jaustis laisviau ir gyventi savarankiškiau atsisako lietuviško vaišingumo ir iš anksto apsirūpina vietomis viešbučiuose, moteliuose ar karavanų parkuose. Bet tai nedidelės išimties. Suvažiuojantieji visoj daugumoje vistiek glaudžiasi pas savuosius. Čia jie nesi-varžydami skaninasi šeiminių kalėdiniais pyragais, kumpiais, gardžiuojasi jų šaltu alučiu (ne užmirškite, kad per Kalėdas Australijoje saulė gerokai kaitina -- čia tada pati vasara). Svečiai okupuja šeiminių miegamuosius, vaikų kambarius, svečių kambarius ir kitas atliekamas patalpas. O šeimnininkas iš garažo išstumia savo ir vaikų mašiną ir čia įrengia laikiną miegamąjį savo šeimai, kad ji galėtų snūstelti bent valandėlę mėnaką.

Klaidinga būtų manyti, kad dėl tokas nors priekaištaujai, kad reiškia kokį nors nepasitenkinimą. Anaipol. Svečiai priimami laisva valia. Visi patenkinti, nes visi žino kad kitais metais vaidmenys pasikeis ir šiandieniniai šeimnininkai tada naudosis svečių teisėmis.

JUOZAS GUČIUS jau pensininkas. Žinomas Valstybinio Kauno Radiofono režisierius Juozas Gučius, kuris savo laiką Adelaidėje buvo suorganizavęs ilgai ir sėkmingai veikusį Teatrą - Studiją, dabar jau daugiau domisi poilsiu. Sulaukęs įstatyminės pensijos, kartu su soliste A. Binkevičiūte-Gučiuviene gaivinas prisiminimais savam namely North Adelaidė, Pats Gučius kartais tuos prisiminimus, kaip kūrybinius gabalėlius paskaito adelaidiškams viena ar kita proga.

• IŠ MELBOURNO Į CHICAGĄ nuolatiniame gyvenime persikelia ilgametis Melbourno lietuvių savaitgalio mokyklos vedėjas ir uolus Dainos Sambūrio choristas Leonas Vachbergas. Chicagoje L. Vachbergas turi brolių, besiverčiančių spiritinių gėrimų prekyba.

• BENDROS KŪČIOS. Beveik visose Australijos lietuvių kolonijose jau nuo seno rengiamos bendros Kūčios. Bendruomeninėse ar parapijinėse salėse, o kairur ir abiejose, bendras kūčias organizuoja ir paruošia atitinkamos moterų draugijos. Pradžioje jos buvo rengiamos tik viengungiams, tačiau laikui bėgant jomis pradėjo gundytis ir šeimos. Ypač jos patraukia šeimnininkas, kurioms atkrita reikalas plūsti ir prakaituoti virtuvėje. Bendrose Kūčiose praplečiama kūčiančių šeimos sąvoka: čia prie vieno Kūčių stalo sėda didelė šeima -- gausus visos lietuvių kolonijos būrys, kuris dar susiskirsto giminystės ir draugystės grupėmis.

PRIE A.A. JONO VALIO KAPO

Melbourn, Australijoje, š.m. lapkričio mėn. 25 d. ankstyvą rytą mirė žinomas Australijos lietuvių bendruomenės veikėjas, Korp! Neo-Lithuania filisteris, teisininkas Jonas Valys.

Velionis kilimu buvo Uteniškis. Gimė 1906 m. gegužės mėn. 1 d. Pilenių kaime, Tauragnų valsč. Mokėsi Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazijoje, gyvendamas mokinių bendrabutyje, kurį lenkams likvidavus persikėlė į Kauną, kur 1930 m. baigė Tumėno gimnaziją. Studijavo teisę Vytauto Didžiojo universitete. Teisininko diplomą gavo Vilniaus universitete. Studijuodamas priklausė Korp! Neo-Lithuania -- vienus metus buvo korporacijos valdyboje sekretoriumi. Mokydamasis ir studijuodamas dirbo Vidaus reikalų ministerijoje įvairiose pareigose.

Karo sukūrys Joną išbloškė iš gimtojo krašto. Vokietijoje ilgus metus gyveno Ravensburge. 1949 m. atvyko į Australiją -- Melbourną. Čia Jonas aktyviai įsijungė į lietuvių bendruomenės veiklą: nuolatiniams suvažiavimams dalyvis, Krašto Tarybos pirmininkas, A. L. Kultūros Fondo valdybos narys, sporto klubo aktyvus rėmėjas, Melbourno Lietuvių Klubas (Lietuvių Namų) pirmininkas, Lietuvių Teisinių Melbourno Seniūnas, Kooperacinės Kredito D-jos "Talka" vienas iš steigėjų, Pasaulio Lietuvių seimo narys, dalyvavęs New Yorko seime, aktyvus spaudos darbuotojas. Joną matome visuose lietuvių bendruomenės darbuose, kur reikėjo darbščios rankos, brandaus reikalo sprendimo.

Todėl nenuostabu, kad liūdna žinia žaibu paplito Melbourno lietuvių tarpe. Visi su didžiu nuostaba ir giliu susijau dinimu šią žinią sutiko, nes gerai prisiminė Joną sveiką ir energingą dieną prieš mirtį prie lietuvių bažnyčios besnėkančių einamaisiais lietuviškais reikalais, kaip lietuvių namų naujos salės statybą ir jos finansavimo -- vajuos eigą, bei kitus reikalus.

Daugumas manė, kad prieš porą metų operuota širdis nustojo Jonui tarnavusi, tačiau vėliau patirta, kad mirties priežastimi buvo stroke --

kraujo išsiliejimas galvos smegenyse.

A.A. Jono kūnas iš Royal Melbourne Hospital buvo perkeltas į Tobin Bros. laidojusių ko-

A.A. Jonas Valys

plyčių. Čia trečiadienį -- lapkričio 26 d. 7:30 val. vak. didelis būrys tautiečių, vadovaujami Melbourno lietuvių kapelionui kun. P. Vaseriui sukalbėjo maldą -- rožančių.

Ant Jono krūtinės buvo padėtas Korp! Neo-Lithuania spalvos ir kepuraitė, o į rankas geriausių moterų buvo įdėtos rožančios.

Lapkričio 27 d. 2 val. p.p. Jonas karste buvo atvežtas į lietuvių bažnyčią, kur kun. Vaseris atnašavo už a.a. Jono vėlę gedulingas mišias ir pasakė pamokslą iškeldamas Jono lietuvišką veiklą. Į bažnyčią paskutinei su Jonu atsiveikimo maldai susirinko veik pilna bažnyčia žmonių.

Gedulingam Chopino maršui gaudžiant Jono karstas iš bažnyčios išneštas ir gėlių bei vainikų apsuptas pajudėjo Faulkner kapinių link. Paskui karstą išsirikavo didelė palydovų eilė.

Kapuose, prie tos pat duobės, kurioje prieš 3 metus buvo palaidotas brolis Silva, buvo atneštas ir Jono karstas. Atlikus religines laidojimo apeigas, kun. P. Vaseris tarė atsiveikimo žodį. Taip pat su Jonu atsiveikimo Korp! Neo-Lithuania ir Korp! Jaunoji Lietuva vardu filisteris Albertas Blazdevičius, Teisinių vardu -- Antanas Mikaila, Bendruomenės vardu -- Melbourno Apylinkės valdybos pirmininkas Jonas Meiliūnas, Bendradarbių -- pašto tarnautojų vardu -- Albertas Zubras, Melbourno Lietuvių Klubas vardu -- pirmininkas Algirdas Jokubaus-

Ignas Alekna

kas ir bičiulių vardu -- Vladas Jakutis.

Korp! Neo-Lithuania spalvas ir kepuraitę nuo karsto nuėmus ir išeikęs korporantui Ignui Aleknai laikinai saugoti, karstas, lydint giesmei Marija, Marija, buvo nuleistas į duobę greta brolio Silvos. Sugiedojus Tautos Himną išsirikavo tautiečiai užberti žiupsnelį žemės ant Jono karsto ir paskutiniam atsiveikimui nulenkti galvą. Daugelio akyse spindėjo ašaros, nes visi jau tėtė, kad netekome tau raus, darbštaus ir tiesaus tautiečio.

Laidotuvių dalyviai buvo pakviesti į Melbourno Lietuvių Moterų Socialinės Globos D-jos suruoštus šermenis Lietuvių Namuose. Čia, kun. P. Vaseriui vadovaujant dar kartą pasimeista.

A.A. Jono mirties ir jo paskutinės kelionės paminėjimą noriu tęsti bičiulių vardu pasakytai Vlodo Jakučio žodžiais:

"Liūdime nustoję bičiulio, netekę vieno iš mūsų bendruomenės veikėjų. Jonas Valys buvo tarsi Lietuvos krašto gabalas, atsiradęs svetimoje padangėje, laiko nepalietas, sąlygų nepažeistas, aplinkos ne-

palenktas -- likęs koks buvo.

Su juo bendraudamas jutai gimtosios žemės sodrumą; stebėjai to krašto sūnaus kuklumą, taikingumą; vertinai patrioto rūpinimąsi tautinio gajumo išlaikymu; matei Lietuvos žmonių mintijimą, papročius, išvelgei lietuvių veikėjo principingumą.

Nedaug jam rūpėjo gyvenamas kraštas, šios šalies gyvenimas. Jis likosi kietu lietuviu: aplinka jo nepaveikė. Lietuva, lietuvių bendruomenės interesai, lietuviški reiškiniai jam buvo matas dalykams vertinti.

Lietuviškos minties vedinas jis dirbo nuoširdžiu atvirumu, kaip reatas, aiškiai išsakydamas savo nuomonę bei idėjas. Jono mintijimas bei pažiūros išplaukė iš lietuviškos širdies, kurią jis, it tą balandį, nesė visiems pamatyti. Tokia jo laikysena, tap pat ir principingumas, išlikimas nuosekliu lietuviu ne visada buvo suvoktas, nebuvo suprasta, jog jo darbui plaukė iš gilaus patriotizmo".

Mūsų visų Australijos lietuvių mintis, netekus tauraus tautiečio, išreiškė Melbourno Lietuvių Klubas pirmininkas Algirdas Jokubauskas: "Kas mums a.a. Joną pavaduos?"

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12 MONTH
\$10,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year--in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

INSURED

4 3/4%
per annum

Passbook Savings Accounts
Paid Quarterly
Computed and Paid as of:
Mar. 31 -- June 30
Sept. 30 -- Dec. 31

5%

6 or 12 MONTH
\$5,000 or MORE

Savings certificates issued for six months or one year--in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYNS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVATHE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Fridayby American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

KOVOS KELIU Į LAISVĘ (I)

STASYS ŽYMANTAS

NEPALAUŽIAMAS SIEKIMAS
IR GYVYBĖS ŽENKLAS

"Šit, mes norime savo žemėje liuosa tauta būti, norime sudaryti savąją valstybę, savarankiškai joje savo reikalus tvarkyti ir laimingesnę ateitį ruošti. Dėl to mes visi šiandien esame sukrutę, dėl to mes kartais užmirštame visus sopulius, nes tai yra mūsų siekimas ir nusiramimas, drauge tikslas ir gyvybės ženklas." Petras Klimas, "Lietuvos Aidas" 1917, XI, 1

Netikėtus VLIKo tarybos kvietimas dalyvauti VLIKo politinės komisijos sumanytame simpoziume keliui į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą svarstyti, už kurią lieku giliai dėkingas tos komisijos pirmininkui S. Lušui, ir trumpalaikė išvyka iš saulėto ir palmių pavėsy nevėsingo Los Angeles į lietuviškos laisvinimo politikos centrą ir žvartbių, de ja nevisada svečių vėjų pasaulinį metropolį New Yorką grąžino atmintin ne vieną primirštą praeities išgyvenimą.

Ši rudenį kaip tik suėjo lygiai 25 metai, kai Berlyne buvo įsteigta ir pradėjo veikti VLIKo užsienio delegatūra, kuri po pusmečio, kurį baigiantis ėmėsi iniciatyvos atkurti Vakarų sektorių lietuvių tautos išblaškytą VLIKą.

Prieš apleidžiant Lietuvą 1944 m. liepos mėn. teko asmeniškai dalyvauti svarstant sumanytą įsteigti užsienyje VLIKo delegatūrą, prisiminti pa-

vių bendrija, lietuviškoji visuomenė turėtų daryti? Kai kviečiame kultūrininkus imtis darbo, negalime ramiai sėdėti. Mūsų visų bendruomeninių — tiek pavienių, tiek organizuotų vienetų — pareiga būtų ateiti talkon kultūrininkams. Jų sukurtus kūrinius išpirkti, knygas išleisti, muzikinius dalykus atspausdinti. Telkti lėšas ir remti kultūrininkų darbus. Bendromis jėgomis tikrai padėtume kenčiančiai lietuvių tautai.

A. Musteikis

Prof. STASYS ŽYMANTAS

Nuo šio Dirvos numerio pradėdame spausdinti prof. S. Žymanto VLIKo simpoziume lapkr. 30 New Yorko darytą pranešimą "Kovos keliu į laisvę".

Šį pranešimą prof. S. Žymantas specialiai parengė Dirvai spausdinti, už ką dėkojame jam reiškia nuoširdžią padėką.

reigą atvežti Berlynan tos delegatūros nariams skirtus igaliojimus ir paskutinį VLIKo atsiųskimą į tautą ir laisvąjį pasaulį, dalyvauti jos steigime ir veikloje ir vėliau aktyviai prisidėti prie VLIKo atkūrimo užsienyje ir pirmųjų jo darbo žygių.

Tebūnie man leista ta proga čia pat priminti, jog tikrasis VLIKo užsienio delegatūros sumanytojas ir iniciatorius buvo mažojo VLIKo užsienio reikalų valdytojas profesorius Tadas Petkevičius, mano mokytojas universitete, europinio masto teisininkas, gilios išminties, aštraus proto ir aukso širdies patriotas ir valstybininkas, nenumaldomas kovotojas dėl Lietuvos laisvės. Antros sovietų okupacijos pradžioje drauge su signataru Petru Klimu ir mano seserimi Jadvyga Žakevičiūte-Jablonskiene, vėliau kalėjime mirusia, vienoje byloje teistas ir nuteistas, garsiosios Vorkutos politinės kaliniųys prof. T. Petkevičius savo vardą neišdildomai įrašė dar neparašytą ir, deja, vis dar neraišomą naujųjų laikų lietuvių tautinio pasipriešinimo ir laisvės kovų istorijon. Jis taip pat buvo autorius paskutinio VLIKo atsiųskimo tautai ir jo pareiškimo Vakarų sąjungininkams, kuris ir po 25 metų tebe lieka svarbiu ir reikšmingu dokumentu Lietuvos laisvės byloje.

Išvykdamas iš Lietuvos šio žymaus laisvės kovotojo moralškai įpareigotas ir šiandien, daugeliui metų praėjus, nesisijaučiu nuo tos pareigos laisvas. Tai dalinai paaiškina, kodėl nepaisydamas įvairių sunkumų, nepalankių aplinkybių ir kai kurių prielankių žvartbių vėjų New Yorko ryžausi VLIKo tarybos ir jos politinės komisijos kvietimą priimti.

25 metai -- labai ilgas laiko tarpas. Tai visas ketvirtis amžiaus. Jau tas vienas turėtų mus skatinti susimąstyti, pergaltoti ir persvarstyti mūsų išeitį, einamąjį eismą kelią į Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Tai klausimas, kuris ne nuo šiandien nevienam mūsų kelią pagrįstą susirūpinimą.

"Mums laikas pagalvoti apie Lietuvos laisvinimo naują turinį ir formą, kuri būtų pritaikyta šio laiko dvasiai", rašo paskutiniame LVLS žurnale "Sėja" dr. Kazys Karvelis, kurį dar Vilniuje okupacijų metais teko pažinti kaip rimtą ir atsakingą lietuvių veikėją ir nuoširdų patriotą.

"Senas turinys ir forma", tęsia toliau dr. K. Karvelis, "nebedaug duoda naudos, kadangi niekas nenori klausyti isto rinio Lietuvos okupacijos fakto, kuris įvyko prieš 30 metų Rytų Europos kampelyje, kuriuo Vakarai, ypač Amerika, labai mažai tesidomėjo ir anksčiau, o tuo labiau dabar".

Jei raginimas ieškoti naujų Lietuvos laisvinimo formų gali būti teisingas ir pagrįstas, čia pat reikia pastebėti, jog pats siekiamas tikslas mums niekad jokių abejonių kelti neturi. Jis buvo, yra ir lieka aiškus ir nekeičiamas: Lietuvos okupacijos pašalinimas ir nepriklausomos Lietuvos suvereniųjų teisių vykdymo atstatymas. Dėl šio tikslo Nepriklausomybės akto signataro Petro Klimo žodžiais tariant mes visi šiandien esame sukrutę ir užmirštame visus sopulius, nes šis tikslas yra ne tik mūsų nepalaužiamas siekimas, bet drauge mūsų nusiramimas ir gyvybės ženklas.

Tik pats kelias į šį tikslą niekad nebuvo, nėra šiandien ir rytoj nebus lengvas, paprastas ir tiesus. Jis buvo, yra ir bus painus ir vingiuotas, pilnas neįmatomų ir sunkiai įveikiamų kliuvių ir kliūčių. Todėl suprantama ir net neišvengiama, kad tuo keliu daugelį metų žengiant galima pavargti, sustingti, paklysti ar net ir visai iš kelio išklysti. Kaip tik todėl ne tik svarbu, bet ir būtina kartas nuo karto tą mūsų einamąjį kelią permąstyti ir pasitiksinti, kaip prezidentas Nixonas savo Vietnamo kalboje pažymėjo: kur buvome, kur esame ir kur rytoj būsimė.

Šis mūsų jau beveik 30 metų einamas kelias į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą yra nuolatinis vyksmas, nuolatinis procesas, nuolatinė ir nepertraukiama, kasdienė veikla ir kova. Tos kovos ir veiklos sėkmingumas, jos našumas ir poveikumas priklauso nuo daugelio dalykų --

nuo nustatytų principų ir gairių teisingumo, kuriais mes tą savo veiklą ir kovą dėl Lietuvos laisvės grindžiame, nuo pasirinktų uždavinių pagal jų pirmumą ir svarbą ir tų uždavinių sisteminio ir planingo vykdymo, nuo tos laisvės kovos ir veiklos kelių ir metodų tikslingumo, nuo mūsų sukurto laisvinimo organizacinės sąrangos ir pagaliau, "last but not least" kaip sako amerikiečiai, nuo tų žmonių ir vadų, kurie patys iškyla ar kuriuos mes iškeliamo tai veiklai ir laisvųjų lietuvių vedamai kovai vadovauti.

Savaime suprantama, kad visam tam apžvelgti, aptarti ir įvertinti, rasti ir apsvarstyti reikalingus naujus prasmės gesnius sprendimus ir naujas tikslingesnes veikimo formas reikia ne vieno, bet visos eilės pranešimų, ne vienos dienos, o savaitę ir daugiau trunkančių diskusijų ir svarstymų.

Todėl VLIKo politinė komisija nustačiusi man šiam simpoziumui pranešimo temą -- kelias į Lietuvos nepriklausomybės atstatymą -- faktinai pastatė mane prieš sunkų ir praktiškai neįvykdomą uždavinį. Tas uždavinys nepalengvėjo kai dėl įvairių ir mažai suprantamų sumetimų buvo pakeista pats sumanyto simpoziumo ir jo pranešimų pobūdis. Vieton uždavio ir diskusinių svarstymų simpoziumas tapo viešu susirinkimu, o jame daromi pranešimai jungtinėmis paskaitomis. Todėl visa, kas galima padaryti vieno tokio pranešimo - pasikaitos metu, yra tik mesiti vieną kitą žvilgį į mūsų einamąjį kelią ir tas pagrindines gaires, kuriomis turėtume grįsti mūsų darbą ir nūdienę veiklą Lietuvos laisvei atstatyti, iškelti vieną kitą atsakymo reikalingą ir jo laukiantį klausimą. Ir jei po prezidento Nixono kalbos Vietnamo karo reikalu nevienas tarėsi galis pastebėti, jog toje savo kalboje jis nieko nauja pagaliau nepasakęs, bus visai natūralu ir suprantama, jei ir šiame mano įvadiniam pranešime nevienas taip pat nieko nauja neįžiūrės. Nes ilgametėje lietuvių laisvės kovoje nieko nauja iš esmės nėra. Istoriškos vyksmas taip lėmė, kad lietuvių kova dėl laisvės tapo tokia pat sena, kaip sena yra pati lietuvių tauta. Neveltui Lietuvos pogrindžio BDPS dir. biuletenis 1947.III.16 pastebėjo, jog "Nūdienė mūsų kova yra organiškasis laisvės kovų tęsinys".

(Kitame numeryje:
Bandymų metai).

Skaityk ir platink
DIRVĄ

KALĖDŲ ŠVENČIŲ IR NAUJŲJŲ 1970 METŲ proga giliai nuoširdžiai prisimenu visų geros valios lietuvių -- veiksmų, organizacijų, laikraštinių, kultūrinių bei pavienių asmenų energingą veiklą Lietuvos labui 1969 metais.

Daug širdies ir pasiaukojimo ton veiklon įdėta. Tai rodo ne tik mūsų tautiečių didelį prisirišimą, ištikimybę ir meilę Tėvynei, bet ir ryžtą veikti. Tąja veikla siekta, kad Lietuva vėl atgautų laisvę ir nepriklausomybę ir kad pavergtųjų lietuvių likimas pagerėtų.

Giliu nuoširdumu visiems dėkoju už aukos gėles Tėvynei Lietuvai.

Kartu taip pat dėkoju visiems geraširdžiams tautiečiams už man pareikštus sveikinimus bei linkėjimus Kalėdų švenčių bei Naujųjų 1970 Metų proga.

Iš savo pusės giliai nuoširdžiai sveikinu visus geros valios lietuvis su šv. Kalėdom ir Naujaisiais 1970 Metais.

Linkiu malonių Kalėdų ir laimingų Naujųjų 1970 Metų.

Te Danguis palaima lydi jus visus asmeniškai ir darbe Lietuvos gerovei.

J. KAJECKAS,
LIETUVOS ATSTOVAS

Lietuvių tautos
kančios metai

Ateinantieji metai yra žiauriosios rusiškosios komunistinės vergijos sukakę metai. Vyt. Alantas neseniai Dirvoje pareiškė, kad 1970-ji metai turėtų būti daugiau susikauptimo, ryžto, suaktyvinto kultūrinio darbo ir kovos už Lietuvos laisvę metų. Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas seimo metu pareiškė, kad turime jėgas dar stipriau apjungti bei uždegti ryžtu kovai už teisybę, laisvę, žmogaus teisės savo pavergtam kraštui, kad mūsų idealas yra padiktuotas mūsų kančiančio krašto. Vliko vicepir. J. Audėnas to paties seimo metu sakė, kad ateinančiais metais bus 30-tieji sovietinės okupacijos metai. Ši sovietinė okupacija yra žiauriausia iš visų, kokių Lietuva yra turėjusi daugelio šimtmečių bėgyje.

Iš šių trumpų pareiškimų Vliko vadovų ir rašytojo V. Alanto ryškėja viena pagrindinė mintis, būtent: kad ateinantieji 1970-ji metai turėtų būti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovybės paskelbti -- Lietuvių tautos kančios metais. Per tuos metus, Vliko vicepir. J. Audėnas seimo metu siūlė net 12 veiklos sričių. Lietuvių mokslininkų simpoziumo metu buvo pabrėžta, kaip ir V. Alanto, daugiau kreipti dėmesio ir į kultūrinę lietuvių apraiškas. Nors ir nebuvo specifiniai nurodyta ką reikėtų daryti, tačiau norėtųsi atkreipti dėmesį į keletą svarbiausių kultūrinių sričių.

Pirmiausia norėtųsi kreiptis į mūsų dailininkus, kurių mes turime gražų būrį. Jie ateinančiais metais didžią duoklę turėtų atiduoti kenčiančiai lietuvių tautai, sukurdami kenčiančios tautos kryžiaus kelius, didžiosios kančios nemiršančius paveikslus -- kūrinius. Turėdami ypatingą vaiz-

duotę, jie sukurtų sovietinės vergijos epopėją.

Mūsų muzikai -- kūrėjai savo kūrybą galėtų pakreipti kenčiančios lietuvių tautos kryptimi.

Mūsų rašytojai taip pat turėtų paaštrinti savo plunksnas, pavaizduojant Lietuvos kančias romanuose, poezijoje, apysakose, novelėse. Žurnalistai ir visi plunksnos atstovai turėtų duoti atsiminimų iš sovietinės okupacijos žiaurijų. Kas gali ir kur gali mūsų jaunimas turėtų bent laiško formoje rašyti į vietos krašto spaudą ir kelti sovietinės užmačias.

Mokslininkai turėtų moksliniais veikalais atskleisti sovietų slaptają politiką ir keshus tautoms pavergti.

O ką mes, plačioji lietu-

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

December 10, 1969

Dear Mr. Blinstrubas:

I want you to know how much I appreciated your letter with regard to my November 3 address on Vietnam. The confidence and understanding you have shown will do much to strengthen our efforts to achieve the just and lasting peace that all of us desire.

With best wishes,

Sincerely,

Mr. Teodoras Blinstrubas
President
National Lithuanian Society of America
7243 South Albany Avenue
Chicago, Illinois 60629

JAV Prezidento Richardo Nixono atsakymas ALT S-gos pirminkui Teodorui Blinstrubui, į pareišką Sąjungos vardu pritarimą Prezidento politikai Vietnamo klausimu.

laiškai Dirvai

ATVIRAI APIE AKIRAČIUS

Skaitau Akiračius. Nuo pat pirmojo numerio pradėjo siuntinėti. Skaitau labai atidžiai ir kai kuriuos straipsnius net kartoju. Įdomu susipažinti su žmonėmis, kurie į visą lietuvišką veiklą žiūri kitaip, negu mūsų dauguma. Ar jie teisingi, ar dauguma? Tuo reikalu dar nepakėliau savo kuokos.

Mėnraštis savo deklaracijoje labai aiškiai ir trumpai pasivadino atviru. Visi ten ir viską gali rašyti. Aš nieko prieš. Redakcija toliau aiškina: "Slapyvardžiai pasirašyti straipsniai nepašildomi. Skaitytojų laišku turi būti pasirašyti ir laišku skyriuje jie spausdinami, jei jų turinys liečia Akiračiuose svarstytus dalykus. Laiškai kitomis temomis gali būti spausdinami kaip straipsniai".

Sužavėtas tokia kilnia deklaracija nutariau Akiračiams ir aš parašyti. Ir parašiau. Laiškas lietuviškius daug kartų. Laiškas lietuviškius ir klausimus, kurie Akiračiuose dar nebuvo nagrinėti. Rašiau labai aiškiai ir atvirai, po laišku ir savo pavardę (kaip ten norima labiau) pridėjau. Sau pagalvojau: kur šį laišką dėti — redaktorai geriausia nusimano.

Praėjo gera pusė metų. Mano atviras ir tikrai nevedmainiškas laiškas atviruose Akiračiuose vis nepasirodė. Laiško greičiausia negavo, šovė galvon mintis!.. Bet su laišku pasiūčiau ir prenumeratos mokėstį. Po to negavau jokių paraginimų ar perspėjimų susimokėti. Mėnraštį vis gaunu. Skaitydamas dar vis ir nusijuokiu. Vėl galvon stuktėję: jie viską gavo! Kam dabar kaltę versti?

Pradėjau savo laišką nagrinėti. Žvilgtelėjau į laiško žodyną. Išsirinkau pačius nepadoriausius žodžius: "sukalkėję", "nesubrendę" ir "kvaila cenzūra". Kiek prisimenu, jie Akiračiuose jau buvo minėti. Mano tik pakartoti. Dairiausi po turinį. Ir ten nieko baisaus. Tokį ramų, nuoširdų ir atvirą žodį kiekvienas laikraštis mielai spausdintų. Ir baisiausia cenzūra tokio laiško nedegintų.

Kodėl? Taip atviras buvau. Taip jie juk nori! O gal tai tik mitas, kurį Akiračiai tam pagimdė, kad jis negyvenęs mirtų? O gal jie savo credo išsižadėjo? Negalėjau sau jokio atsakymo rasti. Nejaugi, nejaugi!.. Ar jie tik išrinktiesiems. Kuo aš blogesnis. Ir aš atviras. Ir aš lietuvis.

Kai laiške rašiau apie nesubrendusius juniorus (neminėdamas jokių pavardžių), tai galvoj turėjau Akiračių straipsnio apie skautus autorių. Jei toks vyras taip apie tarptautinio mąsto organizaciją tegali rašyti, tai net ir padidinauosi stiklus prie akių

prisidėjus — negalėjau (ir labai norėdamas) atrasti tinkamesnio žodžio šiam atviram autoriui apibūdinti. Atviram tegali tik atviras būti!

Dar rašiau apie Akiračių vyrus ir tuos, kurie turi geras galvas ir plunksnas. Ar ir tai negerai? Ir dar rašiau, kad Akiračiuose esama savotiškai sukalkėjusių senjorų. Kaip pavyzdį tik čia nurodysiu Akiračių rašinio apie Vytauto D. Mėtus autorių. Šis žmonių, ypač vyresniojo amžiaus žmonių, aptarimas nėra mano, bet Akiračių Kūdikis, todėl (nusprenžiau) atvirame žodyje jis yra visiškai tinkamas panaudoti.

Nors ir labai pavėluotai dar norėčiau pridėti, kad mano gyvenamosios apylinkės Lietuvoje nuomonė apie aukščiau minėtus metus buvo daug, daug kartų šventiškesnė ir patrijotiškesnė. Ir gerų Vytautų pas mus užaugo. Nevienas jų savo gyvybę tautos garbę begindamas paklojo. O gal jie buvo be laiko sukalkėję, ir nepalaukė, kol kilnūs Vytauto D. Mėtų kritikas ir autorius parašys ir reikalą aiškiai ir visiškai atvirai tautai išaiškina. Kartais gudrios galvos nelaiku prakalba.

Rašydamas jaunesniųjų Akiračiams laišką aš nesinėšiau paslėpus kuokos (apie kuokų arba vėzdų vartojimą kartą labai patraukliai Tėviškės žiburių vedamasis rašė). Atvirkščiai, man rūpėjo pažūrėti į jų puslapius kaip lietuvių ir žmogaus akimis. Taip pat man rūpėjo išsitiarti ir apie dalykus, apie kuriuos akiračtininkai greičiausia dar nežino, o kai kurie juos net pamiršo. Tai būtų vieno žmogaus galvojimo. Viena Akiračių numeryje žibuntas Mikšys tiesiog įsakmiai visiems patarė galvoti. Aš ir pradėjau...

Pasirodė, kad galvoti Akiračiuose tik mikšiškaitegalima! Tokie dalykai dedasi po tokia kilnia ir nedvejiška Akiračių deklaracija. Ką dar turėčiau pridėti?

V. Šarka

UŽMIRŠO ŽEMĖS ŪKIO MOKSLO DARBUOTOJUS...

Lietuvių mokslininkų suvažiavimas Chicagoje liks nepaprastu įvykiu. Bet skaitydamas suvažiavimo korespondencijas ir to suvažiavimo programą pasigedau žemės ūkio problemų nagrinėjimo.

Kyla klausimas, kodėl žemės ūkio klausimu nebuvo įtraukta jokios problemos apskritai ir specifiniai apie Lietuvos žemės ūkį rusų okupacijoje.

Kiek yra žinoma, že-

Poeto Pr. Lemberto mirties sukakties minėjimo programos dalyviai su vėlonies šeima.
L. Kanto nuotrauka

PRANO LEMBERTO SIELA GRĮŽO Į ŽEMĘ

ALĖ RŪTA

Du metai praėjo, kaip taurus lietuvis, poetas Pranas Lembertas Dievo Valia pasitraukė iš šio pasaulio. Jo našlė žmona Monika ir sūnus inžinierius Vitalis Lembertai, su artimesnių draugų pagalba, išleido jo pomirtinę knygą "Tau Sesute". Šios knygos Los Angeles lietuvių visuomenei pristatymas ir poeto dviejų mirties metinių paminėjimas įvyko gruodžio 6 vakare šv. Kazimiero parapijos salėje.

Šis minėjimas — akademijs, kaip retai kada, sutraukė pilną salę žmonių. Scena buvo papuošta poeto Pr. Lemberto portretu, apsuptu baltomis gėlėmis. Programa, išpildyta žodžio ir muzikos gerųjų Los Angeles menininkų praėjo didelės rimties ženkle ir buvo atidžiai išklausyta.

Solo gražiai padainavo Birutė ir Rimtautas Dabšiai, — muzika J. Gaidelio, akomp. Br. Budriūnui, Ona Deveikienė — maldą, žodžiai papildyti Pr. Lemberto, akomp. Br. Budriūnui muzika Č. Sasnausko; solistas Antanas Pava-

saris gerai išpildė Onos Metrikienės parašytą dainą, pačiai autorei akomponuojant; visų solo dainų ir B.R. Dabšių dueto "Aukštaičių žemė", muzika A. Budriūno, akomp. Br. Budriūnui, žodžiai parašyti vėlonies poeto Pr. Lemberto.

Iš magnetofono juostos buvo perduota vėlonies balsas, deklamuojant savo eilėraščius; ši perdavimą bei kitus scenos efektus tvarkė B. B. Mackiala.

Deklamacijas iš Pr. Lemberto naujos knygos "Tau Sesute" meniškai atliko aktorė-režisierė Dalila Mackialienė ir aktorė Viltis Vaičiūnaitė-Jatulienė.

Programą labai gražiai ir prasmingai pavairino Poeto jaunos anūkėlės: Audra (8 m.) ir Brigita (5 m.), puikiai padeklamuodamos iš senelio (jį vadino Nėniuku) poezijos. Senelis miręs, o atžalėlės gyvos...

Pagrindinę kalbą, apibūdinant Pr. Lemberto poetą ir žmogų, pasakė Bronys Raila. Savo kolegiskais žodžiais prie programos prisidėjo Juozas Švaistas (ypač taikliai ir šiltai prisimindamas vėlonį, draugą rašytoją), Bernardas Brazdionis ir Alė Rūta. Pakiliai minėjimą užbaigė (didžiąja dalimi šią akademią ir moderuodamas), poetas B. Brazdionis, pasidžiaugdamas, kad mylinčios ir pavyzdingos žmonos Monikos didžiausiu rūpesčiu, per knygą "Tau Sesute", poeto Prano Lemberto siela sugrįžo į žemę...

Po programos buvo jaukios vaišės, kurias paruošė minėjimo rengėjai: Santa Monikos Lietuvių Bendruomenė

(pirm. A. Trasikis), talinant Los Angeles Bnės apylinkei (pirm. L. Balvočius), ir Dailių Menų Klubui. Šio vakaro metu parduota keliasdešimt "Tau Sesute" knygų.

Šia proga Monika Lembertienė gavo gražių kūrybinių dovanų: muz. Giedros Gudauskienės — naujai parašytas gaidas Pr. Lemberto žodžiams "Metai", "Gintarėliai", "Peizažas"; Aldonos Prižgintaitės — Pr. Lembertui dedikuotą eilėraštį "Dainiaus kanklės" (iš Sydnejaus, Australijos); taip pat, Zenta Tenisonaitė, gyvenanti Belgijoje, atsiuntė Pr. Lembertui dedikuotą eilėr. "Malda" ir keturius Pr. Lemberto eilėraščius, Zentos ir Aleksandro Tenisonų išverstus į anglų, rusų, latvių ir olandų kalbas.

Knygos "Tau Sesute" pasirodymo proga Moniką Lembertienę sveikino Lietuvos Atstovas J. Kajeckas, prelatas P. M. Juras.

Kongreso Biblioteka Washington padėjo už nusiūtą knygą.

Šis minėjimas buvo vienu gražesnių Los Angeles lietuvių bendruomenės įvykių.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

toto
V. MAŽELIS

Tel. HY 7-4677

- vestuvės: SPALVOTA ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus)
- portretūra
- meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai

422 MENAHAN St. — Ridgewood, N. Y. 11237

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAZEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYs MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

M. ŠILEIKIS

Žiema (akvarelė)

DVIEJŲ DAILININKŲ PARODA

Balzeko muziejuje Chicagoje š.m. gruodžio 7 d. buvo atidaryta dviejų dailininkų -- Miko Šileikio ir Antano Skupo (Cooper) tapybos darbų paroda.

Parodą atidarė muziejaus direktorius K. Baltramaitis. Abu dailininkai amerikiečių ir lietuvių visuomenei gerai žinomi.

Skupas išstatė 25 aliejinis tapybos darbus, o Šileikis virš 15; tarp jų daugumas akvarelių.

Abiejų dailininkų darbai pasižymi gražiu koloritu, ekspresyvumu, nuotaika ir subtiliu spalvų žaismingumu. Gaila tik, kad muziejaus patalpos labai ankštos. Storka erdvės neleidžia žiūrovui iš atstumo pasigrožėti dailininkų darbais. Be abejo, dienos šviesos paveikslai sužerėtų didesniu spalvų turtingumu.

Mikas Šileikis mums žinomas ne tik kaip dailininkas, bet ir kaip meno kritikas. Jau virš 39 metų kai Naujienose jis redaguoja meno žinių skyrių. Negalėčiau išvardinti nė vieno lietuvių dailininko, kuris tiek būtų kūrybingas ir darbštus ir parašęs tiek daug straipsnių meno klausimais. Jo redaguojamame meno žinių skyriuje, kas šeštadienį, per dešimtmečius, randame žinių apie vykstančias lietuvių arba svetimtaučių žymesnių dailininkų parodas Chicagoje ar baktur. Jo veikla mūsų visuomenei turi didelės pedagoginės reikšmės. Neapsiriksiu pasakęs, kad dėka jo straipsnių daug kas iš mūsų labiau priprato lankyti menoparodas ir labiau įvertinti tapybinį meną.

Jo parodų recenzijos išsamios, objektyvios, pasižymi recenzuojamo įvykio gilesniu pažinimu.

1923 m. baigęs Meno Institutą Chicagoje, jis priklauso po impresionistinės mokyklos dailininkų grupei. Aliejinė tapyba, akvarelė, portretai užima svarbiausią vietą jo kūryboje.

Abu šios parodos dailininkai skirtingi: Skupas, baigęs tą pačią mokyklą kaip ir Šileikis, dailė dar studijavo Prancūzijoje ir Ispanijoje. Jo peizažų koloritas labiau minorinis -- dominuoja

ANTANAS NAKAS

tamsios spalvos -- tamsiai rausvos, žalios, mėlynos. Paveikslų koloritas ir geras piešinys, padaro jo kūrybą dar idomesnę ir vertingesnę. Piešia iš gamtos -- miesto dalis, dangoraižius, upių tiltus. Jopaveikslai primena Goya ir kitų to laikotarpio ispanų dailininkų tapybą.

Miko Šileikio paveikslų koloritas skaidresnis. Jo paveikslai žėri didesniu spalvingumu, šviesos tonų ir šešėlių žaismingumu.

Pagal vyresniųjų dailininkų tradiciją, Šileikis piešia iš gamtos. Tik gamtoje jis ieško motyvų savopaveikslams. Jis juos suranda paežeriokose, miškeluose, džiaugiasi saule ir dangaus mėlyne. Ir jo paveikslai žėri įvairiaspalviais šviesų tonais. Tačiau dažnai mėlyna, saulėtą dangų pritemdo debesys. Tada dailininko drobė prisidengia susimasty-mo šydu ir paveikslas atrodo, lyg būtų kilęs iš dailininko pasamones matytų tolimų mirazų

("Žiema" Čiurlionio Galerija). Saulės spindulys vėl praskrodžia debes. Liūdesys išsiblaško. Dangus, vanduo, medžiai, gėlės, paežeriokos, viskas ką dailininkas mato ir mėgsta, vėl sužėri įvairiaspalviais tonais. Taip kaitaliojasi ir jo tapybos ir darbai.

Mėgstantieji moderni-nį meną pasakys, kad jo darbuose matome daug atgyvento meno laikotarpio bruožų, tačiau man atrodo, kad tie bruožai dar ir šiandieną gyvi ir prasmingi. Ieškojimai grožio apvairin-kuojami atradimu. Ypač dar vertinga ir neišsem-ta jo kaip meno kritiko ir pedagogo veikla.

Abiejų dailininkų pa-roda bus atidaryta iki 1970 m. sausio 17 d.

K. ERINGIS

CALIFORNIA SUPER SERVICE

Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t.t.

4824 So. CALIFORNIA AVE. CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9387

LIETUS IR LAIKAS

Tokiu pavadinimu ši-met pasirodė antrasis Vitalijos Bogutaitės eilėraščių rinkinys (pir-masis jos rinkinys "Veidrodė jūros dugne" buvo išleistas 1960 m.). Nemažas, palyginti, lai-ko tarpas tarp dviejų rin-kinių padėjo daugiau kū-rybiškai subręsti, bet kartu įnešė ir daugiau liūdesio dėl patirtų per gyvenimų.

Aplamai naujausiąją mūsų poeziją už Lietu-vos ribų žymi praradimo motyvas. Praradimo ne tik gimtosios ar tėvų žemės, bet ir viso, kas su jos kūryba ir tradicijom susiję. Dar daugiau -- tai praradimo nužymė-tas mirties motyvas, "raudona kraujo puta", ar tai būtų artimo brolio, ar tos pačios kar-tos poeto, ar toli kritu-sio partizano mirtis. Tai, kaip sakoma, "be-žemės kartos" poezija.

Dėl to ir šiame rinki-nyje pastebimas dides-nis atstumas tarp dabar-ties ir to, kas liko toli laike ir erdvėje, paste-

bimas dengimasis sto-resniais simbolikos klo-dais, ieškojimas sveti-mų kraštų motyvų. Tie-sa, kai kur dar pasigirs-ta mūsų liaudies pasa-kų bei dainų aidų, bet šiaip jau bene mielesni

Geriausią dovana — naujas R. Spalio romanas REZISTENCIJA

DIRVA

6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. pinigais/čekiu, už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. R. Spalio romaną "Rezistencija"
Kaina 6 dol.

Mano adresas:

(pavardė ir vardas)

(namo numeris ir gatvė)

(miestas ir valstybė, zip Nr.)

Arijos, Septynios viena tvės ir Arlekino meilė

Šiais vardais pasiro-dė trys naujos plokš-telės. Tai kompozitoriaus, dainininkės ir aktorius duoklė 1969 Šeimos ir Švietimo metams.

Iš patrauklaus spalvo-to albumo ištraukiame pirmąją plokštelę. So-listė Aldona Stempužienė, palydima Stuttgarto simfonijos orkestro, dai-nuoja pasaulinio repertu-aro arijas iš Carmen. La Giocondos, Trubadū-rų Don Carlo, Samsono ir Dalilos, Orfeo ir Se-vilijos kirpėjo operų. Dirigentas Darius La-pinskas. Iš viso dešimt arijų, įvairių stilių, tur-tingai skambančių ste-reo garsu. Jose girdime pilną, su dramatine įtam-pa, solistės Stempužienės balsą, tolygiai maloni-ai skambantį Bizet, Verdi ar Rossini operų arijose. Operinės muzi-kos mėgėjams ši plokš-telė bus tikrai maloni dovana.

Vieniša banga juodoje erdvėje puošia Septynių viena tvės ir Ainių dainų albumą. Šioje antroje plokštelėje yra mūsų draus naujovinė komp. Dariaus Lapinsko kūri-niai. Septynios viena tvės -- rečitatyvas ir ari-ja mezzosopranui su sim-fonijos orkestru, para-šyta to paties vardo Os-karo Milašiaus poemai. A. Stempužienė ši kū-rinį atlieka prancūzų kal-ba (poema originaliai parašyta šia kalba). Plokštelėje yra aplan-kas su poemos vertimais lietuvių (K. Bradūno) ir anglų (R. D'Attilio) kal-bomis. Taip pat operų arijų aprašymai lietuvių ir anglų kalbomis.

Antroje plokštelės pu-sėje yra Ainių dainų cik-las, kuriam panaudotos penkios liaudies dainos -- Seju, veju, Čiutela, so-di bitela, Pralėkdamas bitinėlis, Užia girelė,

tolimų egzotinių, orien-talinių kraštų motyvai. Ne kiekvienam skaityto-jui pro tą dangą bepa-vyks išūrėti savąjį kraš-tą. Nes, kalbant apie ko-kias tolimas Afrikas, tik nežymiai bepasigirsta koks įvaizdis su "devy-

(Nukelta į 6 psl.)

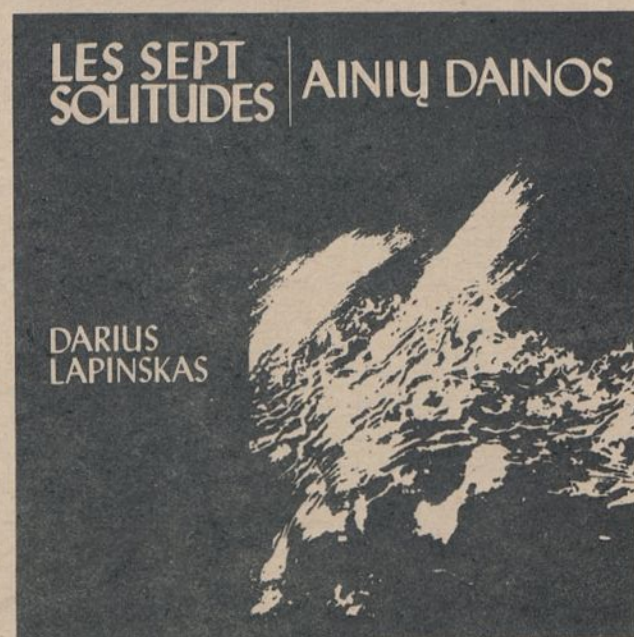
Liūlia, liūlia ir Rūta ža-lioj. Kompozitorius iš-radingai naudoja liaudi-nius varijantus nūdienės muzikos forma. Jokūri-nys stebina formos pa-prastumu, idomiaritmi-ne kaita ir pasamoniui buities atskleidimu. At-lieka mezzosopranas A. Stempužienė, fleitistas Robert Dohn ir muša-maisiais instrumentais Karl-Heinz Himstedt. Abu muzikai yra iš Stuttgarto. Fortepionu skambina pats kompozitorius.

Pasakos visokio am-žiaus vaikams (ir su-augusiems) -- tai tre-čioji plokštelė. Pasako-tojas Leonas Barauskas. Albumo viršelyje dail. V. Igno grafikos atspaudas. Mūsų labiau-siai mėgiamas literatū-rinės kūrybos interpre-tatorius akt. Leonas Ba-rauskas, savo žemaitiškais pasakojimais spau-dęs ašaras iš džiaugs-mo Pietų Amerikos lie-tuvių kolonijose, šioje plokštelėje seka Juliaus Kaupo Arlekino meilę, rečituoja Jono Meko Va-saros naktis, Jono Ba-sanavičiaus Žemaitišką pasaką, Butkų Juzės Že-

maičių stiprybę ir liau-dies pasaką apie Moče-ką. Barauskas žemaitiškų kūrinių seka savo gimtąja žemaičių tar-me (pagaliau nuo Pem-pelės iki šiol žemaitiškai nieko daugiau nesa-me girdėję). Pasakas ly-di komp. D. Lapinsko parašyta muzika (Stutt-garto simfonijos orkest-ras) ir solistų A. Stem-pužienės, D. Kučėnienės ir B. Maciukevičiaus dainavimas. Tarp dau-gelio dailaus žodžio plokštelių pastaroji yra tikrai nauja ir išskirti-nė.

Pastaroji menininkų trijulė sukaktuviniiais 1968 metais, PLB globo-jama, lankėsi P. Ameri-kos lietuvių kolonijose ir taip pat pasirodė tų kraš-tų teatruose ir televizi-joje. Kelionė, atrodo, pa-skatino juos ir kitiems bendriems darbams, ku-rių vienas štai labai aki-vaizdas -- trys naujos plokštelės. Gaunamos pas visus lietuviškų kny-gų ir plokštelių platinto-jus arba Fine Music Re-cords, 4249 Lambert Road, Cleveland, Ohio 44121.

K. Skirmantas

DARIUS LAPINSKAS

ARLEKINO MEILĖ

LEONAS BARAUSKAS

Trijų plokštelių aplankai

DR. JONAS ŠLIŪPAS (9)

ŠLIŪPAS STEIGIA LIETUVIŠKĄ PARAPIJĄ...

Nors Šliūpas "Uni-joje" rašė ir ne visai palankius bažnyčiai straipsnius, tačiau tikintieji nenusigrįžo nuo jo. Matyt, juos veikė jo veržli, kupina visokių samanyų ir iniciatyvos asmenybė ir ypač jo išsimokslinimas. Jie nepakenkė jo, kai 1885 pavasarį svarstė savos parapijos steigimo klausimą. Šliūpas pasiūlė viename susirinkime steigti draugiją parapijai organizuoti ir jos konstitucijai surašyti. Susirinkimas paklausė ir tokią draugiją ėmė telkti. Ji pasivadino: "Lietuviška N. Yorko parapija šv. Traicės vardu". Draugija išrinko iš savo tarpo komitetą 5 žmonių, jų tarpe ir Šliūpą. Kadangi jis buvo vienintelis gerai raštingas, tai jampavestos sekretoriaus pareigos. Be to, jampavesta surašyti ir jo paties pasiūlytą konstituciją.

Šliūpas tikrai tuojuo ėmėsi parapijos kūrimo

Lietus ir laikas...

(Atkelta iš 5 psl.)

niais žalčiais" ar "raudona krujo puta".

Neabejotinas poetinis talentas, bet susijęs su gana ryškiu, pabrėžtu liūdesiu, kaip šit:

Rudenio, kada prinokę vaisiai
lenkia pertemptas šakas
kada prinokusio mėnulio
pilnatis nužengia naujam prisi-
kėlimui,
skausmas ir mirtis tam-
pa mūsų kasdienine du-
ona. (p.15)

Dažnas skundas dėl praradimo, dėl vienokio ar kitokio nuostolio neišvengiamai susijęs su liūdesiu, vietomis einančiu net iki nusiminimo. Iš to tikimasi išsivaduoti vi sišku pasidavimu tai nuotaikai:

Kalbėsiu apie tamsą,
kaip apie savo tėviškę,
kurion gali sugrįžti po
dienos darbų.

Palaiminta tamsa.
Palaiminta naktis, pa-
gimdžius tamsą.
Palaiminti visi, kurie
grįžta tamson. (p.41).

Laimei, ne viskas pra-
rasta: laike krinta ir
"chrizantemų lietus" (p.
23), laike kartos tęsia
savo tradicijas ir vėl
"minkštą pavasario lie-
tų saujom semia vaikai"
(p.51).

Taip vietom pro sto-
roką simbolikos šydą
vėl pamatom savo žemę,
jos tradicijas, jos gyvą
tikėjimą. Lauktina, kad
ir dažnesniais laiko tar-
pais poetė pasirodytų su
savo kūrybiniais laimėji-
mais, bet kartu ir su
giedresniu veidu, nes po-
eto uždavinys greičiau
liūdesį ir nusiminimą
įveikti, kaip juose pasi-
likti.

(Išleido Ateities leidyk-
la, Brooklyn, N.Y. 1969,
59 p. Kaina \$2.00).

A.Š.

ir tuo net didžiudama-
sis rašė savo sužadėti-
nei (1885.IV.20): "Mano
taisomą lietuvišką para-
piją visi mūsų lietuvin-
kai giria. Pamatysi, Liu-
dyte mieloji, kad dar ant
galo šių metų bus pas-
mus lietuviškas kunigė-
lis ir lietuviška bažny-
čia. Lietuviai giedos
"Pulkim ant kelių" Niu-
jorkė, kaip ir Lietuvo-
je... Aš dar turiu ištai-
syti parapijai konsti-
tuciją". Jis netrukus
konstituciją ir parengė
ir parapijos visu šeim-
ninku padarė komitetą.
Konstitucija pasirodė ne-
gyvenimiška ir negalėjo
būti vykdoma. Tuo pačiu
metu pakvietė kun. A.
Varnagirį iš Independen-
ce ir abu sutartinai kūrė
parapiją. Bent du kartus
lankėsi pas arkivyskupą
ir, Šliūpo liudijimu, ar-
kivyskupas "patvirtino
lietuvių kunigą Varnagi-
rį būsiat atskirą nuo len-
kų". Dėl kažkokių prie-
žasčių kun. A. Varnagi-
ris paliko jau besiku-
riantį parapiją, net pa-
rapijiečių neperspėjęs
ir neatsiskaitęs dėl su-
rinktų aukų. O Šliūpas
jau anksčiau pasitraukė
iš komiteto, kai konsti-
tucijos nebuvo paisoma.
Tuo ir baigėsi jopastan-
gus organizuoti parapi-
ją ir daugiau imtis pana-
šaus darbo neturėjo pro-
gos, o gal ir nenorėjo.
Tuo būdu, skleistos kal-
bos apie Šliūpo lietuviš-
kų parapijų kūrimą Ame-
rikoje laikytinos klai-
dingos. Teisinga būtų sa-
kyti jį buvus netiesiog-
niu lietuviškų parapijų
kūrėju, kai jis ragino
lietuvius skirtis nuo len-
kų ir savaimingai orga-
nizuotis.

Tuo metu, kai lietuviš-
ka parapija jau buvo virs-
tanti tikrovė ir lietuvis
kunigas atkviestas, Šliū-
pas nebedirbo "Uni-joje".
Savaitraščio savininkas
M. Tvarauskas jau balan-
džio mėn. išmetė jį už
griežtus pasisakymus
prieš lenkus. Proga iš-
puoliams prieš juos buvo
artėjanti gegužės 3 die-
nos šventė, kur šv. Ka-
zimiero draugija, pa-
prastai, kviečiama daly-
vadavo ir net aukomis
prisidėdavo. Šliūpas sa-
vo straipsniais ėmėsi va-
ryti smarkią agitaciją
prieš lietuvių dalyvavi-
mą toje lenkiškoje šven-
tėje. Jis tarėsi jau tiks-
lo pasiekęs, kai paskuti-
nį kartą "Uni-joje" (14
nr.) rašė: "Turime bro-
liškos pagalbos drugys
tę šv. Kazimiero, kuri
nuo savęs nusikratė
lenkiškas dulkes". Bet
po to, tos pačios drau-
gijos kai kurie nariai ap-
silankė pas M. Tvaraus-
ką ir jam -- jo liudiji-
mu -- kalbėjo, kam jis
(t.y. Š.) drįstas "dras-
kyti tai, kas nuo kelių am-
žių yra sutaisyta" ("Uni-
ja", 15 nr.) Tai ženklus
Tvarausko liudijimas
rodąs Šliūpą buvus naujų
kelių skynėją Amerikos
lietuvių gyvenime.

Su 5 centais išmestas į
gatvę Šliūpas nenusimi-
nė. Turėdamas jau šali-
ninkų, draugų ir net ger-
bėjų, jis tuojuo galėjo
griebtis savo laikraščio
leidimo. Laikraščio ma-

terialiniam pagrindui su-
daryti jis sumojo burti
lietuvius į Lietuvos my-
lėtojų draugiją ir jos var-
du ir įnašais leisti tau-
tišką laikraštį. Draugi-
jos nariai sumetė 250
dol., vienas jų, Vincas
Matulevičius nupirko ko-
jomis minamą spaudos
mašiną, surado kuklią pa-
talpėlę, kur Šliūpas galė-
jo spaustuvėlę įsitaisyti.

Pirmas nr. laikraščio
"Lietuviškasis Balsas"
(L.B.) išėjo 1885.VII.2.)
ir turėjo būti savaitinis.
Bet taip leisti jo neište-
sėta. Pirmo nr. veda-
majame pažymėti du laik-
raščio tikslai: lietuvių
švietimas, kaip jo pasa-
kyta, "gyvenmo kelio ro-
dymas" ir žadinimas
juose vienybės minties.
Su šiais dviem idealais
Šliūpas gyveno ir veikė
Amerikoje visą laiką.
Tik dėl jo kraštutinės po-
zityvistinės, materialis-
tinės pasaulėžiūros jo
idealai dužo į mūsų vi-
suomenės konservaty-
vinę-bažnytinę ideologi-
ją atsitrenkę. Čia gali-
ma išžiūrėti Šliūpo, to di-
delio kovotojo dėl Ame-
rikos lietuvių, tikrą
asmeninį tragediją. Jo
ideologiniai priešai nesu-
gebėjo ar nenorėjo skir-
ti jo materialistinės -
pozityvistinės pasaulė-
žiūros nuo jo nuoširdaus
lietuviško patriotizmo.

L.B. turėjo būti bend-
ras visų lietuvių tautinis
organas. Kadangi jis
pradėtas leisti, kai lie-
tuviai New York'e jau tu-
rėjo įsisteigę parapiją,
tai ir apie ją nemaža ra-
šyta. Kun. A. Varnagiris
bendradarbiavo L.B. ir
net savo įnašais parėmė
jį. Šliūpas rašė ilgus
straipsnius principi-
niais tautiniais ir visu-
meniniais klausimais,
pasitelkę rimtų bendra-
darbių iš Europos ir
stengėsi išlaikyti laik-
raštį rimtą, nieko nepul-
damas ir neplūsdamas.

Visai prasimanytas kun.
A. Miluko tvirtinimas
(Spaudos laisvės ir or-
ganizuotės sukurtuvės,
1930, 580 p.), jog "pi-
rmaisiais savo ėjimo me-
tais L.B. jau paliejęs
gausių karčių karčiau-
sių koliojimosi žodžių
upelį visiems jo vado-
vavimo nenorintiems pri-
pažinti". Iš tikrųjų, bent
1885 m. L.B. tie kalti-
nimai visai netinka.

(Bus daugiau)

J. JAKŠTAS

Lietuva -- gardus kšnis slavams

Amžiais Lietuvos kaimynai
varžėsi dėl Lietuvos. Vokiečiai
prisidengdami kryžiumi terio-
jo kraštą, žudė žmones arba
vergaus padarė; lenkai skel-
bė, jog nešą Lietuviams krikš-
čionišką kultūrą; rusai sakya-
mi, kad lietuviai esą rusų pa-
dermės žmonės ir jiems reika-
linga Baltijos jūra keliui į pasa-
lį. Po II pas. karo atsirado dar
vienas pretendentas į Lietuva-
tį, tai gudai. Jie skelbia, jog Lietu-
va, tai amžiais buvusi Gudija,
Lietuvos kunigaikštis būvę gu-
dai. Ir taip šių visų kaimynų
beprotiškas noras tęsiasi visą
laiką.

Žinoma, tiesa yra mūsų pu-
sėje, ir mūsų reikalavimai grą-
žinti mums kas mūsų teisėti,
tik niekas jų nepaiso. Juk ne-
paslaptis, kad Lietuvos vakaru-
se gyveno lietuvių gentis prū-
sai, pietuose -- jotvingiai, Abi
šios gentys buvo žiauriai naik-
iamos, o vistik vienu kitur jų
palikuonys išliko. Įrodinėjant
šią tiesą, mums nereikia nau-
doti savais šaltiniais -- geriau
svetima.

Sovietiniame lietuvių kalba
žurnale "Mokslas ir gyvenimas"
Nr. 11/1969 45 psl., skyriuje
"Atsakymai į klausimus", yra H.
Kubiliaus straipsnis "Zietelos
tarmė". Šis straipsnis vertas
dėmesio, todėl duodamos jo iš-
traukos.

"Lietuvių seniau gyventa gana
toli į pietryčius nuo dabartinės
Lietuvos TSR sienos. Tačiau dėl
valdančiųjų sluoksnių ilgai vyk-
dytos nuraudinimo politikos šie
lietuvių pagaliau subaltarusėjo
arba sulenkėjo. Kai kurios vie-
tos išliko pavienių asmenų, ku-
rie šiaip kalba baltarusiškai ar
lenkiškai, bet moka ir lietuviš-
kai. Šios vietos dabar įeina į
Baltarusijos TSR sudėtį. Lietu-
vių kalbos ir literatūros insti-
tuto 1956 ir 1958 m. suorganizu-
tos ekspedicijos nustatė, kad
Breslaujos ir Vidžių rajonuose
daugiau kaip 50 kaimų yra žmo-
nių, mokančių lietuvių kalbą.
Lietuviškai kalbančių žmonių
esama taip pat Jurotiškų, Va-
renavo, Rodūnios, Gardino ir ki-
tų rajonų sodžiuose. Kai kur lie-
tuviai kalbėti jau nemoka, bet
supranta, be to, dainuoja lietu-
viškas dainas, vartoja lietuviš-
kus vietovardžius. Paprastai
lietuvių kalbą temoka seni žmo-
nės, o jaunesnioji karta labai
nutarusi ir labai sparčiai per-
eina prie slavų kalbų.

"Toliausia lietuvių kalbos
sala yra Gardino srityje, Zie-
telos (parašyta ir rusiškai BP)
rajone, maždaug 80 km. nuo Lie-
tuvos TSR sienos, 50 km už
Lydos... Nors Zieteloje ir ne-
bėr lietuvių kalbos atstovų, ta-
čiau iš tradicijos ir dėl patogu-
mo ši tarmė vadinama Zietelos
tarme.

"... Pvz., Zietelos tarmėje
vartojami visi keturi vietinin-
kai -- vidaus esamasis (rugiuos
ausys), vidaus einamasis (kraš-
tān, svečiuosna), pašalio esa-
masis (žmōgip, mdsip), pašalio
einamasis (namōp), savybiniai
įvardžiai -- mānas, tāvas, sā-
vas, atematiniai veiksmazo-
džiai āit(i) "eina", duot(i) "duo-
da", veiksmazodžio būti būtojo
kartinio laiko trečiasis asmuo
bit(i) "buvo", prielinksniai sa-
"su", pie "prie" ir kt.

"Zietelos tarmė mokslininkai
susidomėjo jau maždaug prieš
80 metų. Į šias vietas 1886-1909
m. penkis kartus buvo atvykęs
žinomas to meto kalbininkas E.
Volteris. Tuo metu čia gyveno
dar 1156 lietuviai, 1906 m. Za-
siečiuose lankėsis K. Būga ra-
do dar 400 žmonių, kurie kalbė-
jo lietuviškai... 1933 m. duome-
nimis Zasečiuose dar buvo 31
lietuviškai kalbanti šeima...

BALYS PUPALAIGIS

"Viena aišku: čia vyrauja piet-
vakarių aukštaičių ir vakarų
džukų tarmių elementai. A. Vi-
dugrio nuomone, Zietelos tarmė
susidarė, pietvakarių aukštai-
čiams ir džukams kartu gyve-
nant ilgus šimtmečius. Matyt,
čia, į džukų gyvenamą teritori-
ją, XIII-XIV a. atsikraustė piet-
vakarių aukštaičiai (greičiau-
siai iš buvusios Rytų Prūsij-
jos)".

Be jokių dvejojimų aišku, jog
ten amžiais gyveno džukai - jot-
vingiai. Be jokios atvangos juos
lenkino ir gudino slavai. Išda-
voje, Zietelos ir jos apylinkė-
je lietuvių buvo okupuoti nie-
kinami, ujami nyko šliedamiesi
prie okupantų, kad išvengus da-
romų nemalonumų. Atspariau-
siejį liko slavų katilė "virinami
ir perkalami ant kito kurpa-
liaus".

Taip, džukai - jotvingiai su-
gudėjo ir sulenkėjo, bet jų pa-
pročiai, nors su slavų priemai-
šais, išliko iki šių dienų. Ir žemė
ta pati, lietuvių žemė, tik valdo-
ma pakaitomis svetimu.

Kalbant apie Zietelą, negali-
ma praeiti nepaminėjus Nau-
garduko, kurio apskrityje Zie-
tela esanti.

Lietuvių Enciklopedijos XX
t. apie Naugarduką taip para-
šyta:

... N.(naugardukas) yra viena
seniausių istorinės Lietuvos
miestų. Jo įsikūrimo metai ne-
ra tiksliai nustatyti. Yra kelios
hipotezės, aiškinančios jo pra-
džią. Pagal vieną jų N. įkūręs
Kijevo kng. Vladimiras šventa-
sis (m. 1015), pagal kitą -- Ki-
jevo kng. Jaroslavas Išmingin-
gasis po vieno karo žygio prieš
lietuvius 1044 pastatęs N. pilį
ir įkūręs mst... Daugiau žinių
apie N. ir kitus tos srities mst.
užtikinama nuo XIII a. vidurio,
kada ėjo ginkai ir kovos su Ha-
ličo-Volinijos kng. Aprašyda-
mas tų kovų eiga, rusų metraš-
tis mini N., Slanymo, Valkavis-
ko, Gardino piliis... (XX t. 51
psl.)

Ši sritis XIII-XV amžiuje
buvo vadinta Juodąja Rusija, į
kuria ėjo ir minėti miestai
(L.E. X t. 90 psl.) Sriečiai tokį
vardą daė Kijevo didžioji kuni-
gaikštija (Ukraina), karjau-
dama su jotvingiais. "Pirmą kar-
tą jis (jotvingiai BP) paminėtas
seniausioje Kijevo kronikoje,
vad. Nestoro metraštyje, kal-
bant apie 983 įvykius, kur tarp
ko kita, sakoma, kad kng. Vla-
dimiras žygiavęs prieš j.(otvin-
gius) ir nukariavęs ją žemę..."
(L.E. IX t. 501 psl.) Antroje
XIII a. pusėje šias žemes lie-
tuviai atsiėmė. "Pagal M.
Strykovskio kroniką, XIII a.
pirmoj pusėj žemaičių kng.
Erdvilas užėmė N.(naugarduk-
ką)... (L.E. XX t. 51 psl.)

Visi minėti duomenys rodo,
kad prie Nemuno srityje, ka-
me yr Naugardukas, Slony-
mas, Valkaviskas, Gardinas
yra jotvingių - džukų - sdu-
vių žemėje. Tačiau grobionims
slavams šie duomenys ne fak-
tai. Lenkai negali užmiršti Vil-
nijos ir tikisi į ją sugrįžti. Š.
m. Naujienu lapkr. 22 d. J.
Cicėno parašyta:

-- Būkim pažįstami -- Ste-
fan Jadrikovski! Gimęs Varšu-
voje, bet mokslus baigęs Vil-
niuje... Šiuo metu Jendrichovs-
ki yra "liaudies" Lenkijoje už-
sienių reikalų ministras... Ry-
gos sutartimi, kaip žinome, So-
vietai Vilnių ir Vilniaus sritį
pripažino Lenkijai... Wroclawe
prieš porą mėnesių buvo teisi-
ninkų susirinkimas ir ten bu-
vo paklaustas Jendrichovski:
"Ar yra vilčių sugrįžti namo"
paklausė iš Vilniaus repatria-
vę teisininkai, Ministras Jend-
richovski atsakė: "Viskas yra
įmanoma, bet kiekvienam rei-
kalui yra sava eilė".

Gudai savinasi visą buvusią
D. Lietuvos Kunigaikštiją, jos
kunigaikštius, net Vyrt. Jau 1964
metais turėjo išleisti Gudijos
žemėlapi, į kurio sudėtį įeina

Latvijos Režyca (rezeknė),
Dzvinisk (Daugpils), Lietuvos
Vniaus, Augustavas -- siena
su Lietuva nurodyta buvusi su
Lenkija administracijos linija.
Iš Lenkijos prisiskiria Bielas-
tok (Balstogė) ir nuo Bieras-
čie (Lietuvos Brastos į vaka-
rus apylinkes. Taigi, mums ne-
ra ko nusiminti -- gudai ne-
mus vienus ketina apiplėšti. Jau
dabar jie naudoja dideliais mi-
sų žemės plotais, bet tai iš so-
vietų malonės ir neturi laisvės.

Lietuvos kariuomenės š.m.
lapkr. 23 d. Chicagoje minėji-
me, Lietuvos generalinis konsu-
las dr. P. Daužvardis labai tei-
singai pastebėjo, jog mes nemo-
kame išnaudoti politinių įvykių
Lietuvos laisvinimui. Jis sakė,
kad reikia susirūpinti tarptauti-
niams įvykiams sekti ir juos iš-
naudoti. Tam tikslui turėtų būti
įsteigtas koks štabas ar genera-
linis štabas, kuris nuolatos tuo
tūptųsi. Šiuo metu vykstančio-
se Suomijoje Amerikos su So-
vietų Rusija derybose yra rusas
Vladimir Semionov, Neprikla-
sojome Lietuvoje dirbęs Sovietų
pasitūnybėje Kaune. Į jį reik-
tų atkreipti rimtą dėmesį, JAV
teisėtų užkariavimu užėmė Ok-
navo salą ir ją turi teisę pasi-
laikyti, tačiau rusų terminu, im-
perialistai ir grobikai tą salą
susitarė Japonijai gražinti. Si-
tą ir reikia priminti, kad sovie-
tai II pas karo metu klasingom-
mis priemonėmis paverė Lietu-
vą, tam tikslu labiau sovietai turi
parodyti gerą valią ir Lietuvai
laisvę gražinti.

Gen. prof. St. Dirmantas pri-
minė, jog Lenkija, būdama So-
vietų Rusijos Satelitė, turi pui-
kiai paruoštą patriotinę ir ge-
rais sovietiniais ginklais apgink-
luotą kariuomenę. Lenkai ir ru-
sai slavai, todėl jie puikiai su-
taria. Gudai eventualiniam ka-
re, neis kartu su lietuviais, kaip
1919 metais, bet bus lietuvių prie-
šai. Jie jau dabar reikalauja
Vilnijos. Tad visokeriopai tu-
rime ruošti nelengvai kovai, net
su keliais priešais.

Visai suprantama, kad mes
gyvendami svetimoje žemėje ne-
galime nei ginkluotis nei ginklu
kovoti, bet mes galime žodinė
kovą vesti: kovoti su priešų me-
lu, istorinių faktų klastojimu ir
reiklauti Tėvynei laisvės ir ne-
priklausomybės.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED MALE

ELECTRONICS
TECHNICIANS

Product development group re-
quires an electronics technician.
Applicants should have two-five
years experience and demonstrated
capabilities in digital circuit layout,
assembly and debugging. Expe-
rience related to analog or CCTV
circuitry desirable. For interview
call or write:

JOSEPH SPRING
(313) 769-6400

ELECTRO-OPTICS CENTER
RADIATION. INC.

P. O. BOX 1084
ANN ARBOR, MICH. 48106

AN EQUAL OPPORTUNITY
EMPLOYER (100-3)

WANTED EXPERIENCED

BEEF BONERS

Federal inspected boning plant in
country atmosphere of Grand Rapids
needs production boners. Excellent
incentive pay of \$4.50 per cattle.

ALSO

PICNIC BONERS

3.79 per hour.

Steady work. Good fringe benefits.
Call MR. BRAAM
HERRUD CO.

2000 OAK INDUSTRIAL DRIVE
GRAND RAPIDS, MICH.

(93-102)

WANTED EXPERIENCED

LATHE OPERATORS
SMALL MILLS & SMALL DRILL
PRESS OPERATORS

ALSO

DRAFTSMEN

LAYOUT MEN

Offering 9 paid holidays, paid Blue
Cross, \$4,000 life insurance, sick and
accident benefits, liberal vacation
plan.

SUTTER PRODUCTS CO.

407 HADLEY HOLLY, MICH.
(96-4)

PRENUMERUOKIME DIRVĄ!

DIRVA,
6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

Prašau siųsti Dirvą 1 metams (1½ metų) šiuo adresu

Dirvos prenumerata 1 metams — 13 dol., 1½ metų
7 dol.

Ta proga jungiu Dirvai auką dol.

Parašas

Adresas

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• **Dr. Tomas Žiūraitis**, tėv. dominikonas, kurio straipsnis "Visų Tautų Lauktasis" buvo specialiai Dirvai parašytas ir atspausdintas kalėdiniame numery, šiuo metu padeda klebonui kun. B. Ivanauskui Šv. Jurgio bažnyčioje klausydamas išpažintis ir sakydams pamokslus. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje jau kuris laikas pavaduoja sergantį vikarą kun. K. Žemaitį iš Chicagos atvykęs mariojonas kun. Budzeika.

• **Balfui aukovo:** O. Jokūbaitienė — \$60.00, Lietuvių salė, Lietuvių klubas ir Lithuanian Village B-vė — \$25.00, D. Kučėnienė — \$20.00, J. Pažemio orkestras — \$20.00, B. Steponis — \$16.00, A. Penkauskas — \$11.00, A. Baliūnas, J. K. Budriai ir Z. Gobys — po \$10.00.

Visiems aukojusiems Balfi skyriaus valdyba nuoširdžiai dėkoja.

GERA PROGA

Prie pat Nauj. parapijos parduodamas 9 metų senumo, 6 šeimų, plytinis apartamentas. Gerame stovyje. 6 garažai. Prieinama kaina. **EAST SHORE REALTY** Juozas Mikonis — Realtor 780 East 185 St. 481-6900

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

GRUODŽIO 31 d. Naujųjų Metų sutikimas Naujosios parapijos salėje. Rengia LB I ir II apylinkė.

1970

SAUSIO 4 D. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos Eglutė.

VASARIO 7 D. Blynų balius Šv. Jurgio parapijos salėje. Rengia Pilėnų tauto tėvų komitetas.

KOVO 1 D., 3:00 v. p.p., WHK Auditorijoje Grandinėls šokių spektaklis.

KOVO 1 D. Vaidinimas "Kuprotas Oželis" Nauj. parapijos salėje. Rengia Religinės Šalpos komitetas.

KOVO 14 D. Kaziuko mugė Naujosios Parapijos salėje.

BALANDŽIO 4 D. Vysk. M. Valančiaus Lit. Mokyklos tradicinis pavasario balius.

BALANDŽIO 11 D. Birutinių parangimas.

BALANDŽIO 12 D. Čiurlionio ansamblio metinis koncertas.

BALANDŽIO 19 D. Šv. Kazimiero Lituanistinės mokyklos koncertas.

BALANDŽIO 25-26 D. Ateitinių šventė.

GEGUŽES 24 d. Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigtuvės.

RUGSĖJO 26 D. Dirvos vakaras.

• **Naujų Metų sutikimą** Clevelande rengia LB abi apylinkės Nauj. parapijos salėje. Gros J. Pažemio orkestras. Pakvietimus dar galima įsigyti pas apyl. valdybos narius.

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus galite kreiptumiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

HELP WANTED

FACTORY WORKERS

No experience necessary.

APPLY IN PERSON

VIKING CAULKING GUN CO.

4518 Lakeside Ave.

(96-2)

FILATELIJOS KAMPELIS

ANTANAS BERNOTAS

(12)

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus:

1. Lapkričio 3 d. -- 6 c. šių metų kalėdinis. Piešinys -- žiemos vaizdelis Maine valstijoje, pieštas nežinomo autoriaus ant drobės apie 1870 m. Paveikslas rodo charakteringą anam metui žiemos vaizdą Kalėdų švenčių laiku. Originalas kabo New York State Historical Association patalpose, Coopers-town, N.Y. Pašto ženklas spausdintas keliomis spalvomis.

2. Lapkričio 20 d. išleistas 6 c. pašto ženklas atkreipimui dėmesio į polio ligą sergančius vaikus. Piešinys: vaikas ratukuose ir trys žengiančios vaiko figūros.

3. Lapkričio 21 d. -- 45 centų ekspress pašto ženklas (Special Delivery). Piešinys: dvi priešingas puses lekiančios strėlės.

4. Gruodžio 3 d. -- 6 c. sudailininko William M. Hartnetto (1848 - 1892) paveikslu "Seni modeliai" -- muzikos instrumentai, gaidos.

ČEKOSLOVAKIJA išleido du trijų kronų pašto ženklus su Prachos pilies brangenybėmis: viename parodyta 1723 m. kartina.

• **Prieš atnaujinami** savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

PARDUODAMAS NAMAS

Naujosios parapijos rajone, prie East 185 gatvės. Šeši puikūs kambariai.

George Knaus, Broker 481-9300

(99-102)

YEAR END SPECIAL

Builder desiring to close out inventory before end of year offers this new 3 bedroom ranch with a full basement 1 1/2 baths, builtin oven, range & disposal in a good area in Eastlake minutes to shopping off Lake Shore for the low price of 22,900.00.

VINE REALTY INC. Corner RTE 91 & Vine WH 2-4440

PLASTICS FOREMAN

Injection molding immediate opening, excellent starting salary, fringe benefits.

DELTA INDUSTRIES, INCORPORATED

250 SEVILLE RD. WADSWORTH, OHIO 216 — 335-2556

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143

Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

cijos vėliava, kitame -- šv. Vaclovas gamina vyną. Pastarąjį čia dedame.

Švenasis Vaclovas (lotyniškai vadinamas Venceslaus, vokiškai Wenzel), Čekijos kunigaikštis, gyveno nuo 907 iki 929 m., buvo slavų giminės lutičių kilmės. Tėvui žuvus kare su Vengrija 921 m., už jį, nepilnametį, valdė jo motina Drahomira. Po motinos nužudymo, šv. Vaclovas perėmė valdžią ir ypatingai pasižymėjo savo kraštą su krikščioniniais ir sukuriant vokiečių dvasininkų pagalbą. Pradžioje kunigaikštija buvo Regensburgo provincijos dalis, vėliau prisijungė prie Saksonijos. Vaclovas statė didingas bažnyčias, kaip tai šv. Emerano ir šv. Vito garbei Prahoje ir kitur. Dugeliui pasauliečių nepatiko Vaclovo provokiška politika ir jis 929 m. Stara Boleslav pilyje buvo nužudytas. Laikomas Čekijos patronu ir jos nepriklausomybės simboliu. Jo garbei pastatyta paminklą. Jo šventė yra rugsėjo 28 d.

KANADA išleido šiuos naujus pašto ženklus: 1. 1969 m. kalėdinis 5 ir 6 centų pašto ženklus š.m. spalio 8 d. Piešinys penkių įvairių rasų vaikų grupė meldžiasi, nušviesta Kalėdų šviesos.

2. Lapkričio 12 d. rašytojui ir ekonomistui Stephen Butler Leacock pagerbti su jo atvaizdu ir šikais iš jo veiklų.

Stephen Butler Leacock (1869-1944) gimė Swanmoore, Hampshire, Anglijoje. Būdamas vaikas su tėvais atvyko į Kanadą ir apsigyveno farmoje prie Simcoe ežero, Ontario. Mokėsi Toronto ir Chicagos universitetuose. Nuo 1908 m. buvo ekonomijos mokslų profesorius McGill universitete Montrealyje. Parašė keletą veikalų iš politinės ekonomijos mokslų. Bet labiausia pagarsėjo kaip humoristinis rašytojas, parašęs keiliasdešimt šikių, apybraižų, parodijų ir burleskinio pobūdžio istorijėlių. Daugelis jo humoristinių dalykų išversta į kitas kalbas.

MOZAMBIKAS (Mocambique) išleido 5 p. ženklų seriją pami-

PASAULIO LIETUVIAI GYDYTOJAI

Pravartu paminėti ką tik iš spaudos išėjusį Lietuvių Gydytojų Biuletinį, 4-tą numerį, kurį įdomiai redaguoja dr. M. Budrienė. Šis numeris atrodo turtingiausias savo išvaizda iš visų šiuo metu mūsų leidžiamų biuletinių. Ir nenuostabu, nes gydytojai JAV-selaimi turtiausiai luomu. Vazinėja po pasaulį, dalyvauja konferencijose profesiniais klausimais, todėl vis naujomis žiniomis bei kelionės išpūdžiais savo biuletinį užpildo. O be to, gydytojai savo tarpe nestokoja kolegų su žurnalistiniais gabumais ir puikių foto mėgėjų, kurių nuotraukomis ypač šiame numeryje atvaizduota jų veikla ir šeimyniniai svarbesnieji įvykiai.

Šis numeris atskleidžia naują Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos gyvenimo ir veiklos lapą pasikeitus vadovybėms. Todėl ir pradeda mas naujai išrinktojo PLGS-gos pirmininko dr. Vaclovo Paprocko įžanginiu žodžiu:

"Susipratęs lietuvis gydytojas nuo senų laikų kovojo ir tebekovoja su bet kuriuo pasikėsiniu į Lietuvos laisvę ir visuomet yrapasiruošęs moraliai ir materialiai paremti lietuvių išlaikymo akcijai. Neesminis yra klausimas, kuris veiksnys už kurį svarbesnis. Junginių ir pavienį asmenų pastangos turi būti vertinamos pagal veiklą ir pozityvų darbą. Neigiami veiksmai užsitarnauja pasmerkimo, viešo pasiskaidymo. Dar labiau suglauskime gretas, dar plačiau išskleiskime sparnus kovoje su žmonių rykšte -- giltyne ir mūsų tėvų žemės priešais -- rusų okupantų".

Labai teisingai pasisakymą skaitome praeito jų suvažiavimo Toronte šeimyninio dr. A. Pacevičiaus, kur jis tarp kitko pabrėžia:

"Žmogus vien duona nėra gyvas, šalia mokslinio simpoziumo nagrinėsime kultūrinius bei tautinius aspektus. Kam daugiau duota, iš to daugiau reikalaujama. Lietuviškoji visuomenė tinių dalykų išversta į kitas kalbas.

nėjimui 400 metų sukakties, kai jų tautinis poetas Camoes apilankė šią salą ir koloniją. Pašto ženklai gražiai spalvoti ir juose parodyti įvairūs vaizdai.

Luis Vaz de Camoes (1524-1580), portugalų poetas, gimė Lisabonoje. Auklėtas Coimbra universitete, jis puikiai susipažino su senovės graikų ir lotynų literatūra. 1542 m. tarnavo prie karaliaus rūmų, bet greitai dėl įvairių intrigų iš ten buvo pašalintas ir ištremtas. Po to pradėjo nuotykingą gyvenimą. Nuo 1547 m. tarnavo portugalų armijoje šiaurės Afrikoje, kur kautynių metu neteko dešinės akies. Nuo 1553 m. iškeliavo į Portugalijos užjūrių žemes, apilankė Mozambiką ir Indiją. Sekdamas italų Vergilijų, rašė lyriką, odes, elegijas, epigramas ir kt. Parašė ir 3 komedijas. Bet labiausia jis pagarsėjo savo monumentaliniu epu "Os Lusíadas", kuriame apdainavo portugalų tautos žygdarbius, jos jūrininkus, atradėjus ir užkariautojus, ypatingai išgirdamas Vasco da Gamą. Šis jo veiklas laikomas pačiu geriausiu visame renesanso amžiuje, Mirė visų apeilais ir užmirštas.

kisi visuomet mus matyti kultūrinių bei tautinių kovotojų avangarde. Esu tikras mes jų neapvilsime!"

Būdingi ir buvusio pirmininko dr. J. Brazaičio žodžiai, kuris itin pažymi, kad "šiandien vėdama kova už lietuvių tautos gyvybės išlaikymą, tai kovai turime su bordinuoti visas profesijas, visas pasaulėžiūras bei politinius įsitikinimus, visas religijas vienam vieningam darbui, aukščiausiam tikslui siekti -- Tėvynei laisvės. Taip kiekvienas individualiai neškime lietuviško darbo plytą po plytas".

Labai įdomus yra atžalyno skyrius, kuriame matome eilę naujų gydytojų ir dantų gydytojų ir tai mus džiugina. Randaime, kaip lietuviai gydytojai laisvame pasaulyje dirba, siekia mokslo ir tobulina žinias, kaip laisvalaikį leidžia ir, kaip jų šeimos talkina jiems veikloje. Štai ir šio biuletinio viršelį puošia dail. Ados Korsakaitės-Sutkuvienės sukurtas puikus kūrinys. Dažnai būna ir moterų kampelis.

Gyvenimas mėgstai išdaiga. Štai ir čia, visi žinome, kad mūsų gydytojų įnašas į lietuvių kultūrinius ir politinius, šalpos ir kitus fondus yra didelis. Milijoninį fondą dažnas net vadiną daktarų fondu, Clevelando gydytojai kasmet po tūkstantį dolerių skiria premijas, kur čia ir išvardinsi jų dosnumą, o štai šio biuletinio kuris kainavo 663 dol., pradžioje administratore I. Makštutienė rašo:

"Visos mano pastangos atkreipti Biuletinio skaitytojo dėmesį į sunkią biuletinio piniginę padėtį ir prašymas atsiskaityti kai kurių lietuvių, dr-jos skyrių ir pavienių gydytojų už biuletinio 1969 m. prenumeratą liko be atgarsio. Jei prašymai nepadeda -- Biuletinio administracija kitų priemonių neturi. Išvadas skaitytojas tepadarą pats".

Aplamai, šiame numeryje sutelkta daug ir įdomios medžiagos bei nuotraukų, kas yra įdomu ne vien gydytojams ir jų šeimoms, bet ir kitiems.

E. Čekienė

• PRANCŪZIJA atstatė normalią padėtį diplomatinis santykius su Maroku. Abiejų kraštų ambasadoriai buvo atšaukti 1966 metais, kai Paryžiuje buvo nužudytas marokiečių nacionalistų lyderis Ben Barka. Dabar ambasadoriais paskirti nauji asmenys.

HELP WANTED MALE

MODEL MAKERS FOR R & D

Building of prototypes to engineer's prints and sketches. Salary position in engineering department. All salary, fringe benefits plus overtime. Steady employment.

Sparton Electronics Division

2400 E. Ganson St. Jackson, Michigan Phone collect 517-784-9131 An Equal Opportunity Employer (101-2)

Naturally SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909 798 EAST 185th STREET 6712 SUPERIOR AVENUE 13515 EUCLID AVENUE

HOME and REMODELING LOANS

INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai. 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 361-1763

936 East 185th Street 531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

"FRATERNITAS LITHUANICA"

Lietuvių gydytojų korporacijos "Fraternitas Lithuania" suvažiavimas įvyko š. m. gruodžio 7 dieną, dr. Vytauto ir Marijos Slavinskų rezidencijoje, Monticello, New York. Į valdybą išrinkti: dr. Vytautas Damijonaitis pirmininku, dr. Leonardas Plechavičius sekretorium ir dr. Vytautas Slavinskas išdininku. Veiklos didesniai išvystymui visi yra iš artimiausių apylinkių kaimynai.

Suvažiavime dalyvavo ir Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos pirm. dr. Vaclovas Paprockas. Vyriausiam korporantui, sulaukusiam 80 metų amžiaus, dr. Vladi Ingelevičiui buvo įteikta simbolinė dovana.

Po suvažiavimo visi dalyviai buvo pakviesti už poros mylių į šeiminių dr. V. ir M. Slavinskų ištaikimą, meno kūrinių dekoruotą vilą vaišėms, kur laukė jau ir kiti svečiai.

Tokiais atvejais laikas greit bėga. Ir, kai po kelių valandų kažkas iš svečių pažvelgė pro langą praskleidęs užuolaidą, sušuko, kad lauke žiema. Visi be laiko suskubo ruošti namo ir pradėjo automobiliai slinkti iš kiemo palengva, nes, kur tik žiūri visur tylu, visur balta balta, anei kelio nei takelio nesimato. Tai kalnų nepastovus klimatas.

Pažymėtina, kad dr. V. Slavinskas Monticello miestelyje kartu su amerikiečių gydytoju turi įsteigę nuosavą ligoninę, kurioje svarbesnėse pareigose dirba beveik visi lietuviai: A. Senikas — administratorius, p. Gruodis, p. Gruodienė, D. Senikienė, J. Gerdvilienė ir kt.

Be to, miestelyje yra įsikūręs ir dr. T. Savickas. Toje apylinkėje pusiau nuolatiniais gyventojais yra dr. V. Paprockas, įsigijęs vasarvietę, T. Tallat-Kelpša ir kiti.

• **Solistė Daiva Mongirdaitė** gruodžio 7 d. koncertavo Franklin Lane High School salėje, Brooklyne, N. Y., persekiojamai Bažnyčiai paminėti programoje. Taip pat dainavo kun. V. Volkavičius, New Yorko vyrų choras, vadovaujamas muz. V. Strolis, akomponuojant V. Vosyliūniui.

• **Lietuvių Foto Archyvo** foto konkursas yra pratęsiamas iki 1970 m. vasario mėn. 15 d.

Savo darbus prašom siųsti šiuo adresu: LFA Fotografijos Konkursas, c/o A. Grigaitis, 2081 Plainfield Drive, Des Plaines, Ill.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Tai studentų paruoštas stereo dviejų plokštelių šokių muzikos albumas... Čia jauni grojo, jauni dainavo, jauni žodžius sukūrė. Nebuvo jie nei profesionalai, nei solistai, todėl reikėjo įdėti daug kruopštaus darbo ir daug valandų, skirtų jaunystei, paaukoti beruošiant šį albumą. Nepamirštant dar to, kad dabartiniai aplinkos vėjai, stumia jaunimą iš vežių. Bet jeigu įdainuoti žodžiai pašauks mus, tai ir bus gražiausia jaunimo dovana mums visiems... Tad ir priimkime tą dovana nuoširdžiai ir su meile saviems...

Albumo kaina \$8.50.

PLOKŠTELĖS GAUNAMOS PAS PLATINTOJUS:

Chicagoje:

Karvelio krautuvė, 2501 W. 71 St.
Gradinsko krautuvė, 2512 W. 47 St.
Brazdžio krautuvė, 2646 W. 71 St.
Marquette Delicatessen, 2553 W. 71 St.
Feliksas Daukas, 7159 Maplewood Ave.
Endzelis, 3240 So. Halsted

Clevelande

Dirvoje, 6907 Superior Ave.
Baltic Delicatessen, 677 E. 185 St.

Bostone

Baltic Florist, 502 E. Broadway
Lendraitis Leonas, 450 E. 7 St.

New Yorke

Jack Stukas, 1016 Schliefer Rd., Hillside, N. J.
Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y.

Toronte

J. R. Simanavičius, 175 Parkside Dr.

Detroitė

J. Gaižutis, 571 Grixdale

LOS ANGELES DRAMOS SAMBŪRIO SIMPOZIUMAS

Vienas iš įdomiausių kultūrinių vienetų Los Angeles mieste lietuvių visuomenėje yra Dramos Sambūris, nes jis įneša daug gyvumą lietuvių gyvenimui, sutraukia į savo pastatymus pilną salį auditorijas.

Lapkričio 22 d. Sambūris pastatė Balfo naudą kaip premjerą Jurgio Gliados vienaveiksmį farsą Kompiuterinę Santuoką. O gruodžio 12 d. pagal Sambūrio tradicijas sambūriečiai ir svečiai suėjo aptarti vaidinimą, įvertinti savo sceninę patirtį, bei ateities sumanymus.

Dabar Sambūriui pirmininkauja Gražina Raibienė, ir tas teatro simpoziumas buvo sukvietas gražioje Juozo ir Gražinos Raibių rezidencijoje. Dalyviams buvo pasiūlytas ir puikiai serviruotas vakarienis stalas. Galbūt tai buvo vienas iš jaukiausių suėjimų, skirtų dalintis nuomonėmis apie mūsų kultūrinę veiklą. Dėl to tas susirinkimas yra nupešas ir viešumos dėmesį.

Gyvai išsivysčiusios diskusijos pavertė susirinkimą, kaip pasakė vienas dalyvių kūrybinio simpoziumo. Tame simpoziume dalyvavo pats vaidinimo, autorius, režisierė Dalila Mackalienenė, Sambūrio nariai, kurių penki buvo ir vaidinimo vaidintojai, Vladas Gily, Juozas Pupius, Vncas Dovydatis, Vilis Jutulienė, Ema Dovydatienė, dailininkas Algis Žalidnas sambūrio pirmininkė Gražina Raibienė, Fredas Prišmantas, p. Žalidnienė, Baly MacKdala, Juozas Raibys.

Pobūviui pirmininkavo Gražina Raibienė, o simpoziumą pravedė rašytojas Jurgis Gliada.

Neabejotinai nustatyta, kad publika labai šiltai priėmė vaidinimą ir gausiais plojimais scenos apipavidalinimą ir puikią vaidybą. Plojimai daugelį kartų pertraukė vaidinimą.

Su dideliu karščiu aptarta ir veikalo prasmė. Režisierė Dalila Mackalienenė įžūri ve-

kale susilptą tragediją, nestechinikos amžiuje mašina ir kompiuteris ima vadovauti žmogui. Ta linkme ji vedė visą sumanymą, kuris laikinai juokindamas publiką komiškomis situacijomis, išvadoje turėjo atnešti sunkią technikos amžiaus nuotaiką.

Kalbant labai plačiai ta tema buvo pasisakyta dėl personažų, ypač akcentuojant, kad vyrai buvo naivesni už moteris. Ta temą įvedė A. Žalidnas ir buvo palaikytas vyrų. Bet dalyvės nesutiko su ta prielaida. Pagaliau ir pobūvyje, lygiai, kaip veikale, viskas buvo suvesta į moterų pergale. Vyrai buvo apkaltinti egoizmu, kad ieškodami naujovės, jie sugalvojė net savo žmonas "perdirbti" kompiuteri.

Autorius pasidžiaugė puikiu vaidintojų kolektyvu, kuris taip atkakliai eina iš laimėjimų į laimėjimą, atvežęs ir iš Chicago teatro festivalio laurus. Sambūris jau susiformavo į darnų vienetą, turi savo pastovų branduolį, jaunų aktorių ir yra puiki organizacija įžengti jauniems ambicingiems ir gabiems.

Iš pasikeitimo nuomonėmis, kurios dažnai buvo aštrios ir griežtos, ieškota vaidybos meno supratimo, o taikant asmeniškai, kaip vienas ar kitas vaidintojas "įkūnijo" pasiūlytą suvaidinti personažą. Buvo aptartas scenos apipavidalinimas, parėdų tikslumas, scenų pasikeitimai, ir daugelis kitų vaidybos reikalų, kurie ypač suprantami tiems, kas savo vaidybinius talentus sujungė su scena.

Tas Dramos Sambūrio simpoziumas vis dėl to buvo, galbūt, gyviausias kad ir uždaras, mūsų kultūrinio gyvenimo apsi-
reikšimas skirtas pobūvis.

Sambūris turi daug planų. Vienas iš jų yra ir sumanymas eksportuoti Kompiuterinę Santuoką už Los Angeles miesto ribų.
M. G-nė

ROCHESTERIO CHORO IŠVYKA Į ST. CATHERINES

Lapkričio 22 d. Rochesterio Lietuvių Bendruomenės choras, vadovaujamas Jono Adomaičio, išsiruosė 100 mylių kelionei į Kanadą, kur St. Catherines lietuvių kolonijos vietos ramovėnų buvo pakviesti atlikti meninę programą Lietuvos kariuomenės atkūrimo iškilmingame minėjime, pabendrauti ir pradžuginti savo tautiečius šiaurinius kaimynus. Pats minėjimas buvo surengtas slovakių salėje. Iškilmingoji dalis pradėta vėliavų įnešimu ir himnais. Atidarymo žodį tarė "Ramovės" valdybos pirm. J. Alonderis. Paskaitininkas K. Gludas jautriame savo žodyje apibūdino Lietuvos kariuomenės gyvenimą, jos tragediją ir uždavinius ateičiai, ypatin gai kreipiant dėmesį į mūsų jaunimą.

Meninėje dalyje pasirodė rochesteriečiai buvo nuoširdžiai sutikti, kad ir nelabai gausios publikos. Mišrus choras pradėjo su nemirštama ir populiaria Maironio daina, muz. Č. Sasnausko, "Kur bėga Šešupė", toliau sekė, buvusio šio choro dirigento, muz. Juozo Strolis kompozicijos "Mes čia šoksim", "Gaideliai gieda" ir Andriaus Ciemenio ir Vytauto Žmuidzino duetu, chorui pritariant, "Vai ir prijojo". Moterų sekstetas, kurį paruošė J. Adomaitis, akomponuojant Kęstučiui Saladžiui, padainavo J. Naujaliai "Meilė tėvynės ne-

mari". L. Andriulio "Plaukia Nemunėlis" ir Dvorako "Tėviškės ilgesys". Pranas Puidokas išpūdingai perdavė ištrauką iš Putino "Kunigaikštis Žvainys". Pabaigai choras atliko nepamirštamą St. Sodeikos "Šiaurės pašvais-tė" (žodžiai Bern. Brazdžio), Č. Sasnausko "Karvelėli mėlynasis" su soliste Birute Čypiene, J. Naujaliai "Burtai" ir ilgos plojimų audros sulaukusios Br. Budriūno "Mano protėvių žemė" kartu su soliste B. Čypiene. Chorui dirigavo Jonas Adomaitis, akompaniatorius Kęstutis Saladžius. Visą programą puikiai pravedė, vėl sublizgėdama savo talentu, Izabelė Žuidzinienė, apibūdinama kiekvieną dainą, įpyrus Putino ir H. Nagio poezijos ištrauką.

Visą šio tikrai gražiai pavykusio minėjimo rengimo našta nešė vietos "Ramovės" valdyba su pirm. J. Alonderiu priekyje, vicepirm. A. Lukas, sekr. Z. Jakubonis, kas. J. Vyšniauskas ir narys J. Saktus.

Svečiai iš JAV buvo nuoširdžiai priimti savo programos išpildyme, tiek choro, tiek moterų seksteto, o pabrėžtinai ir pranešėja I. Žmuidzinienė, ir maloniai nustebinti tikrai šauniomis lietuviškomis vaišėmis, kurias suruošė parengimo šeiminkės St. Galdikienė, O. Meškauskienė, A. Racevičienė, V. Alonderienė ir kt.

Grupė Bostono skautų akademikų sueigos metu. ASS draugovė vadovauja Jūra Mikonienė, Korpl. Vytis pirmininku yra Gintaras Karosas.

Jaunieji akademikai

• **Gaižutytė Dalia**, baigė Mary Grove gimnaziją Detroitė, studijuoja humanitarinius mokslus Wayne State Universitete, Detroitė.

• **Vaičiūnas Juozas**, baigė šv. Antano gimn., Kennebunkport, Maine, studijuoja sociologiją Macomb Kolegijoje, Detroitė.

• **Garlauskaitė Regina**, baigė Holy Redeemer gimn., studijuoja psichologiją Mary Grover Kolegijoje, Detroitė.

Prie stalų pasikeista kalbomis, skambėjo lietuviškos dainos, kur nuo senesniųjų neatsiliko ir patys jauniausieji choro dalyviai — atžalynas, sudarydami pakilią nuotaiką.

(km)

• **MILIJONIERIŲ** Amerikoje per paskutiniuosius 7 metus patrigubėjo, New and World Report skelbia, kad 1962 metais buvo 67,000 asmenų turėjusių nemažiau milijoną dolerių, o dabar jau yra 200,000 asmenų.

• **Žilinskaitė Aldona**, baigė šv. Kazimiero gimn., studijuoja priešmedicinius mokslus Duquesne Universitete, Pittsburghė.

• **Žilinskaitė Danutė**, baigė šv. Kazimiero gimn., studijuoja priešmedicinius mokslus Duquesne Universitete, Pittsburghė.

• **Zusinskaitė Lorane**, baigė šv. Kazimiero gimnaziją, studijuoja Pittsburgho universitete.

• **Geldys Gediminas**, baigė šv. Antano gimn. Kennebunkport, Maine, studijuoja aviacijos inžinieriją Detroito Universitete.